

A BEVÁNDORLÓ

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.
VI. Évfolyam. 7. szám.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.
NEW YORK, N. Y., TRENTON, N. J., PITTSBURG, Pa., PÉNTEK, 1909. JANUÁR 22-én.

VI. Year. No. 7.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

„A BEVÁNDORLÓ” számára írta: Dr. HÓDINKA TIVADAR.

Kíváncsi. Miként van az, — írja ön levelében — hogy ma, mikor az emberi szellem az alkotás csodáit termeli: számaraké a világ?

Nos, ennek meséje van. Ez:

Ugy történt, hogy az állatok megunták az oroszán királyságát. Ma, az állati értelem fénykorában, — mondogatták mind hangosabban és mind indulatosabban — a nyers erő uralkodjék felettünk?... Soba!

És elhatározták, hogy új királyt választó gyűlést fognak tartani.

Hogy pedig a fontos gyűlés annak rendje-módja szerint menjen végbe, a gyűlés előkészítésére egy gerinczes és egy gerinczetlen állatból alkotott kéttagu bizottságra bízották, méltó boszúságra az emlősöknek, akiknek, a nem várt mellőzés arezükba kergette a vért. Hogy a gerinczetlen mely szélességi és hosszúsági fok alól hívták be bizottsági szolgálatára, arra nézve eltér a zoológusok véleménye. Abban azonban mindannyian megegyeznek, hogy a gerinczetlen bizottsági tag okvetlenül valamelyik abszolút monarkhiát vallotta szűkebb értelemben volt hazájának.

A tárgysorozat megállapítása szintén bizottsági feladatává tétették s a bizottság, fontos feladatának meg is felelt.

A tárgysorozat 3 pontból állt:

1. A régi király detronizálása.
2. Királyválasztás. [E pontnál megjegyeztették, hogy királylány az választatik, aki legkiválóbb tehetségnek adja jelét.]

3. Az új király megkoronázása.

Elkövetkezett a királyválasztó gyűlés napja. Az állatvilág képviselői az e célra kibérelt földalatti barlangban, amelynek sötétségét a Szentjános-bogarak miriádjaiknak fénye kellemesen enyhítette, teljes számban jelentek meg. Hogy nagyot ne mondják, még csak az ökörszem is ott volt. [Igaz, szegénynek nem volt szerencséje. Mandátumát, az igazoló választmány, azon az alapon, hogy birtokosa „rovott mult”; visszautasította. A hitvány, vasikalapos banda, nyilván arra az inczidensre alapította farizeus véleményét, amelynek gyászos hőse az ökörszem volt akkor, amikor a madarak tartották királyválasztó gyűlést, s amikor az ökörszem, — mint ismeretes — „cum frandé”, vagyis a sas szárnyai alá bujtán akarta megszerezni a királyi koronát.]

A gyűlést, minthogy az államesiny, természetesen a király háta mögött tervezett, egyik rokona, egy nagy, vörösszörű, őszbajsú macska nyitotta meg, szokott doromboló hangján.

Majd a gyűlés vezetésére korelnökök választottak, egy Miocén-korbelt Mastodon személyében. [A korelnök ur földi maradványai egy némely múzeum zoológiai osztályában ma is láthatók.]

A tárgysorozat első pontján, a régi király detronizálásán, egyhangú „Le vele!” kiáltással, egy-kettőre átestek. Nagyobb nehézséget okozott azon küldöttség megválasztása, amelynek az lett volna a feladata, hogy ő királyi feladatát a trónvesztés tényéről értesítse. A megítélt bizalom elől a legelszámoltabb elefántok is igyekeztek kitérni. Végre is, a kétségkívül kockázatos feladatra tizenkét hamuszínű egér vállalkozott. El is indultanak, de mert látásukra az oroszán világgá futott, máig sem tértek vissza.

— Következik — jelentette földrengető hangon a korelnök — a tárgysoro-

zat második pontja: a királyválasztás. Felkérem ennél fogva mindazokat, akik, valamely kiváló tehetség birtokában, pályáznak a magas dignitásra, lépjenek elő. Az egész gyűlés egy lábulag lépett elő.

E kezdetét vette a pályázat.

Jöttek a keringőt kecesen lejtő nének; lábukkal pompásan számolók, nem Monsieur-lovak; torreadorlók bikák; gyilkosfogó véredek; szájkó szajkók; filozóf baglyok; diplomatikusan hallgató halak; enyhájkukba szerelmes pávák; beszélő papagályok, stb.

Mikor a „sárgalábú kis kakas kiugrott a gyepre”, általános hahota fogadt. „Hát ez ugyan mit akar?” — lebbent el az ajkáról a kíváncsi kérdés.

A kakas pedig önértetesen felelt:

— Nincs az a tudomány, tehetség, a mely az enyémmel felér.

Majd, kissé emeltebb hangon, imigy folytatta:

— Én választom el az éjét a naptól. Szavamra hajnal hasad. Im, győződjétek meg róla!

Kukorékolni kezdett, de mert történetesen déli tizenkettőt mutatott az óra, a hajnal semmi szín alatt sem volt hajlandó hasadni.

A hallgatóság gunyos nevetésre fakadt, az erősen blamált sárgalábú kis kakas pedig holtra vált arezcel, kékkült ajakkal, támolygott vissza helyére.

Utána a kakukk-madár lépett a porondra s nem minden pöz nélkül, főlényes mosolyal járta végig tekintetét a közönség sorain, szót:

— Tehetségem az, hogy bárkiné is, matematikai pontossággal megmondom, hogy hány esztendőig él.

— Hát, — dörmögte a korelnök, — mondja meg a tisztelt jelölt ur, hogy hány évig élek én?

A kakukk kakukkolni kezdett és kakukkoló ötszázat.

A Mastodont, szemmel láthatólag kellemesen érinté a kilátásba helyezett ötszáz esztendő, Homloka azonban hirtelen elborult, mert észbe juttott, hogy ahhoz, hogy a kakukk állításának valódiságáról meggyőződést szerezzen a gyűlés, kerek ötszáz esztendő kívántatik.

Leverten jelentette tehát ki: — A gyűlést ötszáz esztendőre függesztem.

A Karók és Rendek megnyúlt orral széledtek széjjel a szélrőzsa minden irányában.

Az ötszáz esztendő azonban, egész váratlanul, kétszázra redukálódott, a mennyiben a Mastodont, aki különben sem volt már mai gyerek [a tizezredik esztendőt taposta], anélkül, hogy jöttét bejelentette volna, visszavonhatatlanul megütötte a guta.

A kakukknál őszintebben, igazabban, senki sem siratta meg az elhunytat, mert az ő omló könnyeiben a vesztett nimbusz és vesztett korona kettős fájdalom sirt.

Denikve, a királyválasztó gyűlés ismét összeült.

A korelnöki tisztet ez alkalommal a praehisztórikus időkbeli Mammuth töltötte be. [Egy némely múzeum zoológiai osztályában a korelnök ur földi maradványai szintén láthatók.]

És ismét előálltak a pályázók, bemutatandók tehetségük legjavát.

Utolsó volt közöttük a számár.

Esetlenül állt ki az arenára, s a rá szegeződő gunyos pillantások sulya alatt, szégyenlősen sütötte le a fejét.

— Ugyan, mit tud ön? — kérdezte a korelnök a kicsinylés hasztalanul palástolt árnyalatával.

A számár, akit a leönözés kegyetlenül fájdalmasan érintett, fejét büszkén hátraszegezte, felelt:

— Tudok ordítani. Ordítani úgy, oly keservesen, oly szívhez szólón, hogy még az eget is megrikatom. Halljátok!

Ordítani kezdett, és — esodák-esodája! — nagy, kövér eszpekben kezdett esni az eső.

Mi sem természetesebb ezek után, mint az, hogy Állatországnak ő lett a királya, s ezen idő óta, — mint ön, tisztelt Kíváncsi ur volt szíves kifejezni magát — „számaraké a világ”. E miatt azonban, kérdéséből kitetszőleg, önnek nincs mit busulnia.

UJABB JÖVEVÉNYEK.

A lefolyt hét magyar bevándorlása.

A múlt héten, mint ezt kimutatták, háromezerszázhatvanhat bevándorló érkezett ide Magyarországból. A lefolyt héten a magyarországi bevándorlás nem ért el ugyan oly szédületes magasságot, mindazonáltal elég sokan jöttek. Ötszázmegyvennégy bevándorló érkezett ezen a héten Magyarországból Ellis Islandra, köztük 138 magyar, 199 tót, 82 sváb, 89 horvát és 36 román.

Az illetékes helyről tett értesülések szerint a jövő héten megint nagyobb bevándorlás lesz Magyarországból.

AZ ELNÖK GYLKOSA.

Roosevelt Tivadart akarta megölni.

Tegnap Washingtonban, a képviselőháza vezető kis alagutban elfogtak egy Evans Károly nevű embert, aki nyíltan bevallotta, hogy Roosevelt Tivadart kereste, hogy megölje.

Az elfogatás után az ember azt a benyomást keltette, hogy vallásos önjönögsében szénved. Azzal védekezett, hogy Roosevelt elnök Kain, aki megölte testvérét, Ábelt. Az ő fia, Evans fia, Ábel s ez okból hivatottnak érzi magát Isten parancsának végrehajtására, Roosevelt meggyilkolására.

A szegény örlött fogva tartották s valószínűleg átszállítják őt egy tébolydába.

BONYODALOM.

Egyesült Államok felelősségre vonják Ausztriát.

Hacsak Hengelmüller báró washingtoni nagykövetségnek nem sikerül a kitérőfelben levő vihart lecsendesíteni, Ausztriának komoly bonyodalmai lesznek az Egyesült Államokkal.

Egy washingtoni jelentés szerint Hitchcock képviselő meginterpellálta a külügyminisztert, hogy van-e tudomása arról, hogy Prágában december 1-én a rendőrök megtámadtak polgárokat, akik egy amerikai zászlót vittek s van-e tudomása arról, hogy a rendőrök azt a zászlót elkobozták, darabokra tépték és a sárba tiporták?

Hitchcock ur követeli, hogy a külügyminiszter üzenje meg a kongresszusnak, hogy mi módon fog a megsértett amerikai zászlónak elégtételt szerezni.

MAGYAR MENHÁZ.

A SEGÉLYEGYLET TIZENEGYEDIK KÖZGYÜLÉSE.

Néhány év előtt a new yorki magyar segélyegylet egyes kapaszkodóknak menhelye volt, akik bevásárlták magukat igazgatóknak, hogy ennek révén némi szerephez jussanak a nem-magyar társadalomban.

Ma ez a segélyegylet az amerikai magyarságnak egyik legelőkelőbb magyar intézménye, mely teljesen és kizárólagosan magyar érdekek szolgálatában áll, nagy célokat tűz maga elé és e célok megvalósításán serényen fáradozik.

Ennek igaz voltáról tett tanúságot az évi közgyűlés, melyet Cukor Mór elnöklete alatt kedden este tartottak meg. Mig azelőtt a tizenöt igazgató egymás között bonyolította le a közgyűlés dolgait, ma nagyszámu tagok, tekintélyes egyetkek jelentek meg a közgyűlésen, hogy segítsék az igazgatóságot üdvös munkájában, hogy megteremtsek, erős alapokra fektessék az a központot, a melyre az amerikai magyarságnak anynyira szüksége van.

Ez az oka annak, hogy a közgyűlés a Steinberger Márton dr. segélyegyleti titkár évi jelentését magáévá tette. Ebben az évi jelentésben a titkár kimutatta azt az óriási munkát, melyet a segélyegylet az elmúlt esztendőben is végzett. Kimutatta, hogy a kormány, méltányolva az igazgatóság czéltudatos működését, nemcsak kétezer dollárral emelte fel a rendes évi szubvenziót, hanem Hoening O'Carroll báró volt new yorki főkonzul, jelenleg tokiói nagykövetségi tanácsos elterjesztésére őt en év alatt törlesztendő, kamat nélküli kölcsönt szavazott meg huszezer dollárnyi nagyságban. Kimutatta a titkár, hogy a segélyegylet messzemenő eszméket hord a méhében, hogy czélul tűzte ki a magyar kórház felállítását s ehgyéddig is a beteges fájdalomnak enyhítését nemes önzetlenséggel dr. Horn Ferenc igazgatósági tag vállalta magára. Kimutatta a titkár azt is, hogy a segélyegylet gondozása alá veszi nemcsak a bevándorlókat, de az itt már rég letelepedett és inségbe jutott magyarokat is s ezeket annyira, amennyire lehet, segívezi, amint tette ezt gyűjtés útján a Jacobs Creeken övezégségre és árvaságra jutott magyarokkal.

Stern Adolf házvezető igazgató könynyen áttekinthető képet adott a magyar menház nagy forgalmáról, arról a jóakaró és tapintatos bánásmódról, a melyben a bevándoroltak a menházban részesülnek.

Burger József pénztáros jelentése pedig azt bizonyította örvendetes módon, hogy a hatványozott igények dacára, miket az elmúlt esztendőben a menház iránt támasztottak, a segélyegylet mégis 9524 dollár 56 cent felett rendelkezik.

Ily körülmények között Zerkowitz Emil kereskedelmi tanácsos a közgyűlés érzelmeit tolmácsolta, mikor köszönetet szavazott az igazgatóságnak s kérte, hogy Hoening O'Carroll nagykövetségi tanácsosnak ugyancsak jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék.

A közgyűlés ezeket az indítványokat lelkes egyhangúsággal magáévá tette, majd további két esztendőre Cukor Mór, Somlyó Arnold, Molnár Sándor, Baesó János, Zerkowitz Emil, Stern Adolf, Krémer Árpád urakat bevásárltatta az új igazgatóságba, amely választásnak kihirdetésével a közgyűlés véget ért.

Az igazgatóságra ez újabb esztendőben újabb és fokozódott terhek hárulnak. A Pearl és Moore street sarkán

levő házat, amelyet megvásároltak, a menház czéljaira kell átalakítani és berendezni s abban a házban, a Magyar Házban, utat egyengetni azon eszmék számára, amelyeket a magyarság és csakis a magyarság érdekében fölvetett.

Az igazgatóság meggyőződött bennünket arról, hogy ismeri feladatát s hogy ennek megoldásán becsületes komolysággal dolgozik. A magyarság kötelessége az igazgatóságot támogatni abbéli törekvésében. Ha a szétszórtva élő magyarok csak egy pillanatot is szentelnek annak a gondolatnak, hogy a menház mekkora áldást nyújt a tanácstalanul ideérkezett magyar embereknek, ha magyar egyleteink fölérteni kezdik, hogy nekik szűkebb körükön kívül általánosabb magyar érdekeket is figyelembe kell vennök, akkor a new yorki magyar segélyegylet tagjainak száma ebben az esztendőben meg fog tiszereződni. S akkor nemcsak Magyar Házunk lesz, de lesz magyar kórházunk, lesznek magyar közintézményeink, amelyek mindmegannyian hirdetni fogják életrevalóságunkat, kulturális törekvéseinket.

Az amerikai magyar sajtó évekket ezelőtt kötelességet teljesített, amikor támadta azoknak az uraknak működését, akik a kapaszkodásnál egyebet nem ismertek. Az amerikai magyar sajtó ma is kötelességet teljesít, amikor a mai igazgatóság előtt meghajtja a zászlaját és kimondja, hogy minden amerikai magyar ember kötelessége a segélyegylet magyar czéljait előmozdítani.

ELPUSZTULT MAGYAR LEÁNY.

Minap este szállították be a new yorki Bellevue-kórházba a borsodmegyei vojkió illetőségű Josse Juliska nevű magyar leányt.

Egy rossz házból a dologházba került, hol megtébolyodott. Most dühöngő örlt s a Bellevuebel egy tébolydába szállítják át.

AZ ÉLET BORZALMAI.

A new yorki rendőrorvosi hivatal statisztikája.

Rémes, de mindazonáltal érdekes ama statisztikai kimutatás, melyet New York város Manhattan kerületének rendőrorvosi hivatala bocsátott közzé a minap. Ez a hivatal az elmúlt év folyamán 3083 emberrel foglalkozott, akik erőszakos halállal multak ki.

Gyilkosság és emberölés folytán 554 ember halt meg az elmúlt esztendőben Manhattan kerületben. Ötszázötvenkettőn önmaguk vetettek véget az életüknek.

A rendőrorvosi hivatal hevesen kikel bizonyos orvosok ellen, akik kiállítják a halotti bizonyítványt, anélkül, hogy a halottat megtekintették. Egy esetben ikreket hoztak a morgueba, akiket az orvos a bábaaszonyoknak egyszerű bemondására halottnak nyilvánított. A piczikék 16 órán át feküdtek kiterítve a morgueban, mire az egyik apróság sírni kezdett. Persze azonnal a kórházba lettek szállítva, ahol azután tényleg meghaltak.

A morgueba került szerencsétlenek közül 179-nek személyazonosságát nem lehetett megállapítani és 116 az utcán talált hullák, újszülött gyermekek szüleinek kilétét nem bírták kinyomozni.

Németh János

V. CSÁSZARI ÉS KIRÁLYI
KONZULI ÜGYVIVŐ,

A LEGREGIBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB PÉNZKÜLDŐ
ÉS HAJÓJEGYELÁRUSÍTÓ BANKÁR AMERIKÁBAN. A
HONFITÁRSÁK MINDEN NEVEN NEVEZENDŐ ÜGYEI-
BEN LELKIISMERETESEN JÁR EL.

PONTOS ÉS LELKIISMERETES ÜGYKEZELÉSÉRT
MINDENKI TELJES BIZALOMMAL CSAK HOZZA FOR-
DULJON. ARJEGYZÉKEKÉRT, BORITÉKOKÉRT, VALA-
MINT MINDEN FELVILÁGOSÍTÁSÉRT IRJON E CIMEN:

John Németh,

BANKER,

457 Washington St.,
New York, N. Y.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

MAGYAR AMERIKAI BANK. Arról értesülünk, hogy a „Magyar” Amerikai Bank közgyűlést tartott, amelyen a lefolyt esztendőre ki lett mutatva hat-czerkilencszázhetvenkilenc dollár 33 cent haszon. Azt eddig nem mutatták ki, hogy mennyi volt a kezelési költség s hogy ennél fogva van-e tényleges haszon avagy veszteség. Ez azonban a részvényesek dolga, nem pedig a miénk. A mi dolgunk azonban megkérdezni, hogy a Magyar Amerikai Bank amikor most hat új igazgatót választott, miért töltötte be ez igazgatói állásokat csupán amerikai emberekkel? Vannak előkelő magyar üzletemberek, akik többet jelentenek az amerikai magyar szemében, mint a legelőkelőbb, de a magyarság előtt teljesen ismeretlen amerikai fináncztekintély. A Magyar Amerikai Bank mindig azzal hozakodik elő, hogy magyar pénzintézet s hogy ennél fogva kötelessége a magyarságnak ezt a pénzintézetet támogatni. Ha magyar, akkor kötelessége. De magyar volt eddig csak abban nyilvánult meg, hogy a bank nevében benn van a türelmes „magyar” szócska is. Még mielőtt a bank megnyílt, e helyütt kértük a vezetőséget arra, hogy tegye közé a banknak magyar gazdasági célok előmozdítására irányuló programját. Nem tette, hanem helyett igenis tett közé undortelt reklámzikketeket, a melyek dehogyan válnak egy komoly pénzintézetnek becsületére.

Jól tudjuk, hogy az elmúlt esztendő nem igen volt alkalmas nagy gazdasági eredmények elérésére. Mi nem is ily eredmények kimutatását kívánjuk, hanem programot. Azt, hogy a bank, ha magyar bank, mily magyar célokat vett tervbe a jövőre nézve. Ha van ily programja, nagyon szívesen fogjuk mi is támogatni annak megvalósítása körül, ha pedig nincsen, akkor épp oly joggal nevezhetjük magat mezoportámiai banknak, mint magyar banknak.

ÚJ VÁROSI KÖZKÖNYVTÁR A NEW YORKI MAGYAROK SZÁMÁRA. Mint már említettük, New Yorkban a Houston Street 388. száma alatt új városi közkönyvtár épült, melyben tekintélyes helyet engedtek a magyar hírlap- és könyvirodalomnak is. A könyvtárt még a múlt év december havában bennükötak átadni rendeltetésének, azonban az építkezési munkála-

tokban beállott késedelem miatt a könyvtár mintegy 15 főből álló tisztikara csak a napokban vonulhatott be a könyvtári épületbe, hogy megkezdje a megnyitáshoz szükséges előkészületeket. Az előkészítési munkálatok ez idő szerint serényen folynak, s a könyvtár mintegy három hét múlva fog megnyílni a közönség olvasóterem számára a megleten levő olvasóterem számára a nagyszámu angol és más nyelvű lapokon kívül meg vannak rendezve az összes jobb hazai és amerikai magyar lapok és folyóiratok is.

A MAI BOHÉM-ESTÉLY. A new yorki magyar bohémek, mint ezt már megírtuk, ma, péntek este, *Burger József* 20 Ave. C alatti vendéglőjében tartják meg társas összejövetelüket. Ez a mai bohémestély egyuttal egy kis irodalmi ünnepség, mert meg fognak azon emlékezni arról, amiről eddig egyetlen magyar egyet vagy társaságot sem emlékezett meg: „Száz vers”, „Magyar Poetry” és Madách „Ember tragédiája” angol fordítása megjelenéséről. A bohémek ezt az amerikai magyar irodalmi eseményt a maguk szük körében és a maguk szerény módja szerint ünnepelik.

A bohémek és a meghívott vendégek ezúton is felkértenek a pontos megjelenésre, mert a vacsora pontban 8 órakor kezdődik.

A NEWARKI MÜKEDVELŐ DALKÖR JUBILEUMA. Julius ötödikén fogja a newarki műkedvelő- és dalkör fennállásának ötödik évfordulóját megünnepelni. Ez alkalommal zászlót is szentel s a zászlószentelés ünnepségére Newark polgármestere máris megígérte a megjelenését.

BIRÓ PLÉBÁNOS HAZAUTAZOTT LÁTOGATÓBA. Főt, *Biró Mihály* buffalói római kath. magyar plébános szerdán utazott haza Szászóra övének látogatására, akiket már tizenhat éve, hogy nem látott. Távollétében *Érdújhelgyi Menyhért* plébános, aki utóbbi időben Kanadában lelkeskedett, fogja őt helyettesíteni. *Biró Mihály* plébános, aki South Bendről került Buffalóra, ez új egyházközösségében is érdemes munkát végzett már különösen a gyermeknevelés terén. *Biró* plébános ur elutazása előtt meglátogatót bennükötak s a buffalói magyarságról sok érdekes dolgot mondott el, ame-

lyekkel alkalmaslag foglalkozni fogunk. A MAGYAR HAZIIPAR KANADÁBAN. A „Kanadai Magyarság” nevű lapunkunk legutóbb beérkezett számában olvassuk:

New yorki lapunkunk, a „Bevándorló” nyomán a mult hetekben vezérhelyünkön foglalkoztunk azzal az eszmével, hogy magyar honfitársaink itt az idegenben is folytassák azon iparágat, amelyeket otthon folytattak s különösen a magyar háziipari cikkek terjedjen ki figyelmük, mert a hosszú téli napokon ez nemcsak lélekelelő, hanem egyszersmind hasznos dolog is. New yorki lapunkunk legutóbbi számában panaszkodik, hogy Fort Lajos new yorki mérnök hazánkba idejait az Egyesült Államokban eddig egy lap sem karolta fel, majd folytatja: „Azonban igaz örömrünkre a messze Kanadában, Winnipegben, Németh Péter kollégánk szerkesztésében megjelenő „Kanadai Magyarság”, örvendetes ellentétben az Egyesült Államokban megjelenő magyar lapokkal, belátja az eszme életrevalóságát és azzal hosszabb ismertető cikkekben foglalkozik. Kanadai lapunkunknak köszönetet mondunk azért, a miért az eszmének szószólójává lett, s még nem adjuk fel a reményt arra nézve, hogy az Egyesült Államokban megjelenő lapunkaink is előbb-utóbb mégis csak fontosabbnak fogják tartani az ily közérdekű eszmék fejtegetését, mint egy parasztháló, vagy egy-egy egyleti jubileumát.”

Részünkről a köszönetet — bár az elismerés jól esik — nem fogadjuk el, mert a kötelesség teljesítéséért köszönet nem jár. Hanem igenis ajánljuk minden vezető tényező figyelmébe Fort Lajos honfitársunk felhívását; mert a mint ő kötelességet vélt azzal teljesíteni, azonképpen nekünk is kötelessé günk a propagandát terjeszteni. A házi iparzikkek itteni előállítására ügyben mi már régen dolgozunk, tanuskodunk erről azon számos levelek, melyeket ez ügyben szerkesztünk szétküldött s tanuskodik az az angol klub, mely *Keszthelyi Sándor* festőművész hazánkba felszólította, hogy szerezzen Kanadában előállított magyar ipartermékeket és akkor maga az illető angol klub fog arról gondoskodni, hogy ezek az iparzikkek piacra találjanak. Most, hogy Fort Lajos cikke nyomán felszínre lett hozva az eszme, mi sem várhatunk tovább, sőt azt az időt tartjuk lehelyesebbnek egy idea kereszttüvelére, midőn arra az érdeklődés több

Alapított az 1889-ik évben.

Egyesült erővel.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓJEGY- ÉS KÖZJEGYZŐI IRODA.

A PENNSYLVANIA VASÚTTÁRSULAT EGYEDÜLI MAGYAR FŐÜGYNÖKSÉGE

1340 PENN AVENUE, PITTSBURG, PA.

207 SIXTH AVENUE, HOMESTEAD, PA.

DUQUESNE, PA.

KÜLDÜNK PÉNZT az ő-hazába gyorsan és biztosan; a legrovidebb időn belül kéz-besztjük a pénz kiutalását igazoló eredeti postai feladó-vevényt.

VESZÜNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeket. Pennsylvánia állam bankházaiknak nagy részét mi látjuk el haza pénzzel. Pénzeket elfogadjuk megörzés végett és fizetünk kamatot; kívánságára elhelyezük bármely hazai bankban, vagy a Magyar Királyi Postatakarékpénztárban és beszeressük az eredeti betétkönyvecskét.

ELADUNK HAJÓJEGYEKET bármely hajóra a hajótársulatok eredeti árán és nagy kiterjedésű összeköttetésünkkel fogva utasaink mindenütt a kellő védelemben részesülnek.

JOGI KATONAI, TELEKKÖNYVI ÉS HAZAI PERES ÜGYEBEN szakértelmem-mel, gyorsan és pontosan járunk el.

Írjon árjegyzékért e címre:

JACOB KLEIN

1340 PENN AVENUE,

PITTSBURG, PA.

irányból fel van kelve.

Hisszük és reméljük, hogy a felvetett eszme Kanadában nem alszik el. Ne legyen Esterházy, Kaposváron, Mátyásföldön és a többi magyar telepeken egyetlen ház sem, ahol a hosszú téli napokon tétlenkednének az emberek, hanem mindenütt induljon meg az ádást-hozó munka. Hisszük, hogy minden telepen akad magyar, aki a szőnyegkészítést, a fonást, a varrottas holmit, a cserépedény előállítását, vagy más hasonló magyar házi iparzikkek elkészítését érti. Ezek oktassák, tanítsák a többi, s ha egyszer a hosszú téli napokat nem dísznőtorokon, perpatvarokon, békétlenkedő gyűléseken fecséreljük el, hanem hasznos munkára fordítjuk, akkor a kanadai magyarság szemléletmást fog haladni ugy az anyagi, mint az erkölcsi haladás terén.

Igen jól esett, hogy Kanadában többen komolyan foglalkoznak már a felvetett eszmével. Jó példa gyanánt állítjuk elő *Kollár Albert* honfitársunkat, aki West Selkirkről kerestett fel bennünket levelével és bejelentette, hogy a kézműipar egyik hasznos ágával, a kósárcikkéssel, amelyeket vesszűből állít elő foglalkozni kíván. Szeretnők látni, ha minél többen akadnának, s nemcsak a kósárcikk, hanem a magyar háziipar egyéb ágazatainak művelői is jelentkeznének. Milyen nagy haladás volna,

ha a jövő országos kiállításokon a kanadai magyarság egy hatalmas kollekciójával vehetne részt kézmű háziipari cikkekkel. Mennyi elismerés, mennyi dicsőség és mennyi haszon származna ebből véréinkre!

AZ AMERIKAI MAGYAR ÉPÍTÉSZ- ÉS MÉRNÖK-EGYLET. Em-lítettük lapunk előző számában, hogy szombaton alakult meg itt New Yorkban az *Amerikai Magyar Építész- és Mérnök-Egylet*. *G. Németh Zoltán* ur, az egylet titkára, most annak közlésére kér bennünket, hogy az egyletet érdeklő megkeresések a következő címre intézandók: *Zoltán de Németh*, 907 Prospect Ave., New York, N. Y.

FIGYELMEZTETÉS. Újból figyelmeztetjük lapunk tisztelt olvasóit, hogy *Fabry Alfréd* és *Szegedy R. Gyula* nincsenek többé feljogosítva a *Bevándorló* számára előzetési vagy hirdetési díjakat felvenni.

RIZSAK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB ÉS LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyzárúitok egyikének. Főkirodák: *Whartonban*, *Alphán*, *Franklin Furnace* és *South Bethlehem*. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzékét.

TÁRCZA.

VIHAR.

Irtá: *Porszem*.

Senki sem vette észre a vihar közeledését, pedig a nap már régen bujkált és most végleg eltűnt a mindinkább sötét-tömörülő fellegek között. A pezsgős poharak vigan verődtek össze, gondtalan nevetés, vidám tréfa hangja esengett át az erdő sűrűjében, ahol *Hartwig Illés* gróf vendégei élvezték a háziur vendégszeretét.

Bohém társaság volt együtt művészekből, íróból összeválogatott vidám had, akiknek szellemes ripostjátékuk, degagirt korlátöntögetésük maguk és főrangú házi gazdájuk között, a hatalmas művész-protektoroknak rendkívül tetszett, amál is inkább, mert már ismerték őket és tudta, hogy ez a bizalmaskodás a hamisítatlan „Triple Sec” mámorával együtt szertefoszlik.

A mai kirándulást a bájos operette-primadonna kedvéért rendezte *Hartwig*, aki eskis ilyen dekorum mellett ünnepelhette kasztyójában is, a kiváló művésznőt.

Hajnál Alice megszólva első debutej óta magához ragadta a prim-szerepeket. Nem volt népszerűnek mondható. Sok ellensége, még több irigye volt; s ez utóbbiak már színésznővendék korától fogva sziszegtek feléje, mert a szép, eleven leány, már onnan kezdve élvezte a gróf kegyét.

A közönség nagy része azonban becézte és ünnepelte, mert amit a grand-seigneur *Hartwig* szépnék és művésznék ismert el: az divattá vált. Oly kevés kell olykor ahhoz, hogy egy művésznő „star”-ja legyen egy színháznak! A közönség azt is megszokta, hogy a viruló asszonynya vált egykori kis művészbriót tiz év óta a *Hartwig* kocsi-ján lássa kutschirozni a *Stefánia*-uton.

A vihar megjött. A fák lombjai előbb csak megremegtek, mintha valami óriás rájuk fujt volna, a másik perczen már átsvívott a szél a tölgyfa-erdőn és meghajtotta annak büszke, terebélyes ágait. A társaság pár pillanat

alatt összeszedelőzködött és a kocsiakra igyekezett, míg a simaképi lakajok gyorsan eltűntek az improvizált ebéd-lőt.

Alice a gróf karján haladt egy magas homokfutó felé, mely előtt két tellér izgett-mozgott kikegyezett fülekkel. A két nemes állat minden idege reszkett a közeledő vihar előérzetében.

A művésznő még előbb is mosolygó arca elfehéredett és szemei nyugtalanul tekintettek szét.

— Ugy-e, én hajtsak ebben a ferge-tegben, Alice — kérdezte a gróf lehajolva, hogy arczába nézzen a nőnek — mi az... rosszul — folytatta megütődve az elváltozott vonásokon. És aggódva megfogta az asszony remegő kezét.

— Nem rosszul... azaz, hogy... a vihar, én irtózom tőle, én nem bírom ki, ha utólr... nézze — nézze — és borzadva mutatott a magásra felkavart utporára, mely minden kilátást egyszerre megakasztott.

Távoli villám hasította most ketté a felhőket és tompa dörgés rázta meg a levegőt. A művésznő felsikoltott, mire a lovak ágaskodni kezdtek. A villámlást nyomon követte egy másik és Alice iszonyodva takarta el arczát.

— Vigyen fedél alá valahova, mert megőrülök itt a szabadban, tudja, hogy félek még a szobában is, de itt kint... én meghalok...

A gróf sietve felemelte a kocsiá és mellé ült, kezébe kapta a gyeplőszárat és hátraszólt a kocsiának:

— Ugy-e, a hármass major van legközelebb?

— Igenis, méltóságos gróf ur.

— Vigyázz a nagyságos asszonnyra a fordulónál — és megsuhogtatta az ostort.

A lovak megrázkódtak és vad iramodással röpitették a könnyű kocsi. A viharral azonban nem vetekedhettek. Teljes erővel kitört már és szakadatlan mennydörgés, villámlás között haladt a száguldó fogat. Az eső is zuhogni kezdett, a vízhatlan gummitakarók nem sokat értek. A villám minduntalan lecsapott; a halálra rémült asszony csaknem alétan, összegörnyedve ült a

gróf mellett, ki izgatottan tekintgette reá.

Negyedórai hajtsa után egy merész fordulóra bekanyarodott a kocsi az ispán-lak elé, mire egy foltos vizsia elugatta magát a széles tornácra és a konyhaajtóban megjelent egy nőcseléd. Megismerte a gróft, félretaszította a kutyát és köszönve elbe sietett.

— Jó napot; nyisson kérem ajtót, hogy önagságát bevezethessem — mondta gyorsan a gróf és leemelte a magával csaknem tehetetlen — aztán jelenten be.

A cseléd kinyitott egy ajtót: — Tessék parancsolni, kérem alás-san, az ispán ur szobájába. Nincs itthon, de a tekintetes asszonynak rögtön szólók, csak gyujtok lámpát, mert minden redőt be kell csukni a zápor elől.

A művésznő szó nélkül dőlt egy karszékre, kísérője aggódással nézte rémülettel telt arczát.

A cseléd a szomszéd-szoba ajtaja felé ment, de még a kilincset sem érintette, mert belülről betaszították azt és női hang szólt mögötte:

— Nem is hallottam ebben az itélet-időben, hogy megjöttél, Laci...

Fiatall nő lépett be világos háziruhában, karján kis gyermek volt, kinek azonban csak a pelyheshaju fejcséskéje látszott; arczát az édesanyja nyitott keblére rejtette. Mintha a nap ragyogó derűje szökött volna be a szobába a félig nyílt ajtóréson a kedves jelenség-gel.

Egy szempillantásig megállt, aztán a meglepetés halk felkiáltásával lépett vissza; a szó elakadt ajkán. Bentől kihallatszott a gyermek követelő nyöszörgése, a csitítgatás, aztán elvitték és az asszonnyra újra benyitott. Arca még égett a zavartól és nem nézett a grófra, mikor annak odanyújtott kezét elfogadta.

— Bocsnát! — szóló csendesen — azt hittem, az uram jött meg.

— Rajtam a sor bocsnatot kéni, asszonnyom, hogy így berontottam, de a kiránduláson utólr a vihar és az én kedves vendégem csaknem elalult félel-mében. Ide menekültem vele és kérem: vegye gondjaiba, míg visszatérek,

vizes, át kell öltöznöm. Ugy-e, most már megnyugszik? — és gyöngéden megsimította a leány finom, szép arczát és ajkához emelte hideg kis kezét — ugy-e, meg, az én kedvemért, Alice-on?

A művésznő feje gépiesen a férfi vállához simult és ajkán fáradt mosoly jelent meg. Talán soha egy pillanatig sem szerete a gróft, de akkor legkevésbé, mikor neki adta magát. Árván került a fővárosba, rokonaihoz. Szép-sége, csengő hangja predestinálni látszott őt a színészi pályára. Előbb vonakodott. Hagyott otthon valakit. — egy mélyen érző, forrón szerető lelket, — kinek megesküdt: övé lesz. Eskü-jét önként adta, hiszen gyermekkori szerelme volt a tiszta, a szent, a legigazibb. De elvakította a fény, mit eléje festettek, kábultan ment utána behunytt szemekkel és a *Hartwig* karjaiban ébredt öntudatra. Akkor már csak „előre” lehetett, „vissza” nem. Elzárta a „vissza” utját egy csendes tragédia, egy pisztolylövés, mely annak a szívnek volt szánva önkézüleg, akit el bírt felejteni. Isten nem engedte, felegyogyult, aztán nem hallott felőle többé, ennyit is abból a levélből tudott meg, melyet a levendula-illatos szobából írt neki egy reszkető, öreg kéz: az édesanyjáié. „Az Isten nem engedte, hogy elpusztuljon a fam miattad, te ezéda, te rossz!” Ezt nem lehetett elfelejteni.

Hálás volt a grófnak, hogy azzá tette, ami és hű volt hozzá. Hanem mióta elvesztette, eldobta azt a másikat, érezte, hogy most már nem tudja elfelejteni. Okos lány volt és bár becsülte valamire művészetét, mégis tudta, hogy a legzajosabb sikerek tapsa, ünnepeletése nemcsak a művésznőnek szól, de a *Hartwig* kedvesének is és az ő hirneve a gróf nevével van összeforrvva. Egy megunt szerető: egy letűnt műszojt fog jelenteni.

A gróf azonban ma is szerette lán-golón a szép leányt, mint ahogyan csak egy 60 évhez közeledő férfi tud ragaszkodni 25 évvel fiatalabb kedveséhez. És így egymás tudta nélkül, görcsösen

A gróf lehajolt hozzá:

— Nekem mennem kell, Alice; nem is tudják, hova lettünk. A ruhám is

A MAGYARORSZÁGBÓL IDEÉRKEZETT NEM KÉZBESITHETŐ LEVELEKNEK A NEW YORKI FŐPOSTA ÁLTAL JANUÁRIUS 18-ÁN KIADOTT LISTÁJA. 343 Anton Mrs. Josephin, 90 Braun Záli, 161 Breszlowsky Karoline, 172 Bigdos Miss Jessie, 197 Bodo Joe, 252 Challan John, 271 Csernázki József, 326 Cypres Mrs. I. H., 352 Demeter Félix, 461 Frank Samuel, 468 Franzen Julius, 526 Friling M., 541 Fritz Georg, 583 Gebauer Anton, 612 Griller John, 693 Glück M. R., 761 Herman Mrs., 810 Huber Johan, 846 Jakubik Mrs. Anna, 810 Joo Charles [2], 894 Kanai Miss Katie, 928 Knaszky Miss Róza, 971 Kretsch Nathan, 1050 Kulpa Mihály, 1078 Lambert Zach, 1094 Launer Paula, 1104 Leest Morris, 1151 Lichlig Charles, 1187 Knapp Nikolaus, 1318 Molnár Mihály, 1362 Neumann Mari, 1397 Ostrochovsky Marja, 1410 Palocsai Anna Mariska, 1461 Pirovitz R., 1523 Reininger Eddy, 1597 Rujs Mrs. Thomas, 1610 Szabó Béla, 1642 Szamradl Mrs. E., 1680 Sasik Zsuzsi, 1796 Slezinger S., 1849 Singer Joe, 1871 Scholer Stefan, 1952 Tratler N., 1970 Tiringler Konrad, 1998 Ujhelyi János, 2066 Urbán András, 2043 Waldman Ignác, 2061 Wayand Anna, 2149 Wolf Mátyas, 2180 Zabadszky Karl. E. M. Morgan, postamester.

SPITZ FRIDA — FARKAS VII. MOS JEGYESEK. A new yorki magyar egyetemi életnek két épp oly ismert, mint rokonszenves alakja, Spitz Frida urhölgy és Farkas Vilmos ur, jegyvet váltottak egymással. A fiatal jegyesek vasárnap délután fogják barátaik és ismerősök szerencsés kiváráit fogadni az Önképző-Egylet helyiségében, amely egyetlene Farkas Vilmos ur az elnöke. Mi azonban nem várunk vasárnapig, már most küldjük a kedves jegyvespárnak őszinte és forró szerencsés kívánatainkat.

CSÁKY GRÓFTÓL BIZONYÍTÓKOT KÉR AZ ARÁJA. Ismételve tetünk jelentést arról, hogy Csáky Kálmán gróf, aki itt New Yorkban felelt változatos életét élt, jegyvet váltott Bryan Howard Maude asszonnyal, egy san franciscoi könyvkiadónak özvegyével. A múlt hét végén a jegyesek már ki is váltották a New York államban szükséges házassági engedélyt. A házasság megkötésével azonban a menyasszony — egy angol lap híradása

szerint — nem siet. Nevezett lap szerint Bryan asszony egy csomó levelet kapott volna, amelyekben Csáky jelleme éppenséggel sem volt előnyösen kiemelve. A menyasszony azonban kijelentette, hogy e levelekkel nem törődik, mert tudja, hogy véglegénye gazdagabb nőt is kapott volna feleségül, ha hozományra vadászna. A világ emel-fogva azt hitte, hogy a boldog házasságot már megkötötték, mikor most szerdán kiderült, hogy Bryan Howard Maude urasszony gondolt merészet és nagyot. Ugyancsak egy angol lap híradása szerint a menyasszony most kijelentette, hogy nem követi Csáky grófot az oltárhoz mindaddig, míg ez be nem bizonyítja, hogy miért vált el első feleségétől. Csáky tudvaleg Széll Máriát bírta feleségül, aki most Kubelik János világhírű hegedűművésznek a neje.

HENGELMÜLLER ÁLLITÓLAG NYUGALOMBA VONUL. A „N. Y. Sun“ nevű amerikai újság azt híreszteli, hogy Hengelmüller báró, washingtoni osztrák és magyar nagykövét, a nyár folyamán véglegesen nyugalomba vonul. Az angol újság már utódjának nevét is emlegeti. Az erre illetékes körök e hírre vonatkozólag nem tudtak kérdészködésünkre felvilágosítást adni. Másrészt azonban azt rebesgetik, hogy a hír való, hogy Henning O'Carroll báró azért ment most Tokióba, hogy ne New Yorkon, hanem Japánon keresztül jusson a washingtoni nagykövetségi palotába. S ennek, ha valóban bizonyulna, igazán megörülhetne Amerika magyarsága.

„A BEVÁNDORLO“ MÁRCZIUSI SZÁMA. Mint minden évben, ez idén is ünnepi számot fogunk adni olvasóinknak márczius 15-én. Az idei ünnepi számunk méltó társa lesz a karácsonyi számunknak, amely gazdag tartalmánál és fényes kiállításánál fogva feltűnést és örömet keltett mindenütt. Gondoskodtunk arról, hogy a márcziusi számba Magyarország legnevesebb írói és politikusi írjanak cikkeit. A márcziusi szám elkészítését már megkezdjük.

BŐ ISTENÁLDÁS. West Homesteaden Brevák István szabolcsmezei venceselői illetőségű honfittársunk felesége két egészséges gyermeknek adott életet. Brevákék, bár a gazda nem igen keres mostanában, felelt örülnek a bő áldásnak.

tot sem összehozni, hogy a bájos csacso-gó asszonynak valami kedveset mondhasson, minden gondolata csak az volt: ki lehet ennek az asszonynak a férje és nem emlékezett, minő nevet mondott a gróf, amidőn őt halálos félelemben bemutatta.

Az ajtó nagy robajjal felnyílt és egy 5-6 éves fiucska törtetett be rajta: — Anyám, babuka éhes, nem akar aludni.

Csakugyan, a két szobán keresztül hallatszott a gyermek erős sirása. Alice felemelkedett:

— Kérem, asszonyom, ne zavartassa magát; szegény, kicsi baba...

— Ha megengedi, — mondta elpirulva a fiatal anya — aztán a fiúhoz fordult elmenőben:

— Köszönni, Laczkó! A gyerek meghajolt és kezét akart csókolni az idegen nőnek.

Alice nem engedte és megismogatta selymes, barna haját:

— Hogy hívják, kis fiam?

— Telkes László, mint édesapámát — volt a válasz.

A művész leroskadott egy székre: Szentséges Isten, tehát igaz! A Telkes László lakásának fődele a menekült önkéntelenül! ... Te ezéda, te rossz... írta az öreg Telkesné és ezzel a haraggal porlik is már az anya szíve, neki pedig talán eléje kell állani a fiúnak, hogy arcába vágja a megcsalt, megaláztatott férj: te ezéda, te rossz...

A művész lüktető halántékára szoritotta két kezét:

Menni, menekülni innen, hiszen a vihar nál szászorta rettenetesebb lenne ez a találkozás.

Az ispánné bejött a ruhákkal és biztatólag szólt:

— Már mulik a vihar, asszonyom, nyugodjék meg, már derül is. Itt vannak a ruhák, tessék. Az uram is megjött esuron vízesen, ő is öltözik; a gróf kocsiját pedig már látom a kastély felől.

Alice köszönetül megszorította az asszony kezét, de szólni nem tudott és mikor magára maradt, leeresztette karját és úgy meredt maga elé.

Tehát nem kerülheti el a találkozást... Erre nem gondolt soha. Nem tudtamul asszonynak vállalt.

Hajnal Alice nem tudott egy monda-

ESKÜVŐ HOMESTEADEN. A homesteadi díszes magyar ref. templomban nagyszámu násznap jelenlétében eskette össze januárius 12-én tisz. Harsányi Sándor ref. lelkész Nagy Ferencz fintaházai illetőségű, Munhallon lakó honfittársunkat a kis-kaposi születésű Gál Juliskával. A násznapok tisztét Péntek József és Aszomgya János honfittársaink töltötték be. Nyoszolyolányok voltak: Salamon Juliska, Szafkó Annuska, Darvas Annuska, Dancsó Jusztina, Kovács Boriska, Beszerák Lásike és Kenyherc Juliska; vőfélyek pedig: Glósz András, Kun Bertalan, Kósa Bertalan, Koleszár Bertalan, Nagy József, Nagy Károly, Csuka György, Papp László, Hasztalan Mihály és Gergely Ferencz voltak. Az esküvőt gazdag lakodalom követte Munhallon. A násznap a legjobb hangulatban másnap reggelig maradt együtt.

MAGYAR KÖZGAZDASÁG.

Bosznia a gazdasági függetlenség újabb akadályá.

Januárius 3-iki kelettel írják hazulról:

Magyarország gazdasági függetlenségébe és gazdasági fejlődésébe vetett szent hitünket ugyancsak megingatta a magyar kormány gazdaságellenes politikája. Egy egész sereg törvény és törvényjavaslat bizonyítja, hogy a kormány nem óhajtja egy erős, egészséges és fejlett középosztály kialakulását és a magyar ipar és kereskedelem megerősödését. De ha mégis éne benünk egy kis remény, hogyha némi bizalommal tekintünk is a jövőbe, ennek a reménynek és bizalomnak össze kell omlani Bosznia annexiója miatt. Bosznia annexiója egy óriási sziklát emelt annak az utnak a kellős közepébe, mely Magyarország gazdasági függetlenségéhez vezet: s minthogy ennek a sziklának zétróbtantása óriási munka, jó időre lehetetlenné vált nagy czélunk elérése.

Mielőtt Bosznia annexiója megtörtént, alig esett itt-ott szó arról, hogy minő viszonyban áll Bosznia az önálló magyar vámterülethez? Ma teljes súlyával nehezedik reánk e kérdés. Mi lesz Boszniával? Önálló vámterületet nem kaphat, mert ez azonos volna a politikai függetlenséggel. Sem Ausztriával

összeszedni gondolatait. Hogy is fog hát ő elébe állni Telkes Laczinak... lesz-e ereje hozzá?

Kocsi zörgött végig halkán az udvarnak meglazult homokján. Az ajtón át tisztán hallottá a gróf lágy hangját, az asszony nyájas beszédét, melyre mint a gránitra dobott érez csendült meg egy mély férfihang.

A művész lábait remegni kezdtek és egyszerre lázasan kezdett iltözni.

Menni, menni; mentől hamarabb, annál jobb és soha még erre a tájra sem tért vissza. Majd hirtelen arra gondolt: kihalhatott-e hát az a láng egészen a Telkes László szívében? Titokként őrizte, hiszen az asszony minden szavát ártulta el, hogy sejtelle sincsen róla. És ő maga? Nem hordja-e szunynyadó zsaratnokként lelkében ezt a szerelmet? Egy lehellet kell, hogy lángragyuljon...

— Szabad? — kopogott az ispánné, — ne segítsek valamit?

Már készen volt; a kalapját tüzte még fel és belebujt az odatartott selyempökönybe. Elfalt lélegzettel nyitott a másik szobába.

Ott már tárva voltak az ablakok, friss, illatos levegővel telített a szoba. Hartwig mellett állt Telkes László és a neszre megfordult. Majdnem egy fejjel haladta meg a gróf alakját. Ahogy a bemutatásnál a nő feléje nyújtotta keztyűs kezét, egy gondolatnyit találkozott a két szempár. Alice látta annak rebbenését, hogy világos előtte minden, tudja, ki áll előtte. Alig érintette a keztyűs kezét és minden figyelmét a gróf felé fordította.

A kocsi előállt és Telkes László felsegítette a művésznőt.

— Szép kocsizás lesz, — mondta a gróf, — most már nincs mitől félnie.

— A vihar elmúlt — mondta az ispán — és ami elmúlt, olyan, mintha meghalt volna. És tessék nézni, minő gyönyörű idő támadt a vihar nyomán, az égbolt szebben ragyog, mint azelőtt — és kezével rámutatott a tündöklő napra. Aztán megemelte kalapját a távozó előtt és most mindenki szemeláttára szeretettel ölelte át a hozzási-

VALÓDI, HAMISÍTATLAN
CALIFORNIAI VÖRÖS ÉS FEHÉR BOROK
 — GALLONJA 50 CENT. —
 CSAKIS HORDÓKBAN SZÁLLITTATIK 10 GALLONTÓL FELFELE.
 EGY EGÉSZ HORDÓ KÖRÜLBELÜL 50—53 GALLON.
 Egész hordó rendelésénél a hordót nem számítjuk.
INDEPENDENT WINE COMPANY
 A HEDGESIDE WINEYARD, NAPA, CAL.
 NEW YORKI KÉPVISELŐJE:
MOLNAR SÁNDOR
 290—291 WEST STREET, NEW YORK.
 Rendelések e címre küldendők.

KÖSZVÉNYES?
 KÖSZVÉNY, CSONTSZAKGATÁS, DERÉKFÁJÁS ÉS ERŐLTETÉS ELLEN
 A LEGJOBB SZER A
Prof. Hager-féle Externin
 1 üveg 25 cent. Postán 35 cent. Nagy üveg 50 cent. Postán 65 cent. Ha postán rendel, az árát 5 centes bélyegekből küldje be előre. — Egyedül kapható:
 „VÖRÖS KERESZT” MAGYAR GYÓGYSZERTÁRBAN
 8901 BUCKEY RD és 89-K UTCA, CLEVELAND, OHIO.
 A „Hasznos Tanácsadó”-t mindenki ingyen kapja. Irjon érte.

hoz, sem Magyarországhoz nem csatolható, mert ebbe egyik fél sem menne bele. A mindkét állammal való szabad forgalmat pedig mint semleges terület szintén nem tarthatja meg, mert ez az önálló vámterületet tenné illuzóriussá és termékeny talaj volna a csempészet növelésére. Azt a jogi formulát tehát, amelybe Bosznia gazdasági helyzetét belehelyezhetnénk, ugyszólván lehetlenség megtalálni. De ez csak egy jogi formula! Fontosabb az, hogy gazdaságilag is egy véghetetlenül bonyolult kérdés merül fel Boszniával. Addig, míg csak Magyarország és Ausztria gazdasági elszakadásáról van szó, a kérdés elég egyszerű és áttekinthető. Két állam áll egymással szemben. Egyikben a modern kapitalizmus virágkorát éli, termelése tehát tulnyomóan ipari jellegű. A másikban még csak most bontakozik a kapitalizmus, uralkodó tehát a mezőgazdasági termelés. Elválás esetén tehát arról van szó, hogy az egyik fél, Ausztria keressen iparcikkének más piacot s igyekezzék nyerstermék-szükségletét máshol fedezni. A másik fél, Magyarország pedig arra törekedjék, hogy nyersterményeit itthon értékesítse s fejlessze iparát, amelylyel majd a külföldi kiszorítja.

Boszniával azonban egy harmadik gazdasági terület komplikálja a kérdést. Egy harmadik gazdasági terület, melyben sem korai, sem fejlett kapitalizmusról beszélünk nem lehet. Bosznia a gazdasági fejlődés és harmadik kategóriájának, a kézműiparos gazdasági rendnek korszakát éli. Annyi bizonyos, hogy az annexióval Bosznia gazdasági élete megváltozik. Bosznia fejlődni fog s éppen ebben a fejlődésben van a veszedelem, ha a gazdasági elválás szempontjából nézzük a dolgot. Mert Bosznia körülbelül ama stádiumába fog jutni a gazdasági életnek, a melyben mi vagyunk most. Fejlődni fog tehát a mezőgazdasága és növekedni nyerstermék-kivitele. Ellenben nem lesz képes elegendő iparcikk termelésére, mert a nagyipar még nem alakulhatott ki, de a kisipar a külföldi verseny pusztító hatását már érezte. Ausztriának tehát érdeke lesz minél szorosabb viszonyba kerülni Boszniával. Ott ugyanis olesón fedezheti majd élelmiszer-szükséglete tekintélyes részét s iparcikkjeit is elhelyezheti.

Nekünk azonban az lesz az érdekünk, hogy ne jöjjön létre valami nagy barátság Bosznia és Ausztria között. Mi ugyanis, még ha legrózsásabbnak látjuk is a jövőndőt, még hosszú ideig élelmiszer-exportáló állam maradunk; érdekünk tehát, hogy Ausztriában ne legyen konkurrensünk. Másrészt pedig remélhetőleg ipari kivitelünk is növekedni fog s így reánk nézve káros hatású, ha Boszniába befészkelje magát az osztrák ipar. Mindezek a körülmények azonban a bankkérdésben is éreztetik hatásukat. Milyen jegybank legyen Boszniában, ha nem marad meg a közös jegybank? Osztrák nem lehet, mert az nagyon megkönnyitené a forgalmat Ausztriával s ez a fenti okokból nagy veszedelem. Magyar nem lehet, mert Bosznia, mint mezőgazdasági karakterű állam, aratáskor, tehát éppen akkor venné legerősebben igénybe a hitelt, mikor arra a magyar mezőgazdaságnak is

nagy szüksége van. A magyar jegybank privilégiumának Boszniára való kiterjesztése tehát a magyar mezőgazdaság érdekeivel kerül ellentétbe. Végül egy önálló bosnyák jegybank ugy Ausztriával, mint Magyarországgal káros volna, mert mindkettővel igen megnehezítené a forgalmat. A megoldhatatlan kérdések nyomozató tömege lánczolta össze tehát Bosznia annexiójával Ausztriát és Magyarországot s nehezeztette meg évtizedes küzdelmek diadalát, fényes álmok teljesülését.

De feltéve, hogy mindezek a kérdések megoldhatók, akkor is bizonyos, hogy Magyarország gazdasági fejlődését Bosznia annexiója hátráltatni fogja. Bosznia ugyanis most sokkal szorosabb kapcsolatba kerül velünk, mint eddig volt, s minthogy gazdaságilag még fejletlen, alkalmas arra, hogy az egy is tökesegény Magyarországból tőkét vonjon ki. Ez a nagyon elméleti nézőpont megállapítás nem szakul közlebbi magyarázatra, ha tekintetbe vesszük, hogy minél fejletlenebb valamely állam, annál kevésbé van kiaknázva, annál olesőbb a munkaerő, tehát annál jobban gyümölcsöztethető a benne elhelyezett tőke. Ezért van az, hogy minél inkább keletre megyünk, annál magasabb a kamatláb, s ezért helyezik el oly szívesen a nyugati államok tőkéiket keleten és a földteke egyéb kiaknázatlan területein.

És ez a gazdasági törvény nemcsak éreztetni fogja, hanem máris érezteti nálunk is a hatását. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Boszniában nagy tőkével bankot alapít. Ez a bankalapítás bizonyítja, hogy reánk nézve Bosznia annexiója gazdasági csapást jelent, mert nemhogy gazdasági önállósághoz segítene, hanem éppen ezt a haladást teszi nehezebbé.

Mindezt még ráadásul egy jó eszmó milliót is fizetünk. Fizetünk? Hiszen a mai gazdasági politika Magyarország kétségbeesztően passzív fizetési mérlegét akarja megszüntetni! Ez ugyan furcsa orvosság a nagy baj ellen. De még furcsábbnak látszik ez az egész dolog akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy az az óriási összeg, amit Törökországnak akár készpénzben, akár adósságra átvételében adunk, alkalmas az egész magyar keleti export és az egész szorgalmasan ápolat keleti aspiráció megsemmisítésére. Mert Törökország egy olyan állam, amely nagy ipari fejlődésre képes. S ha tekintetbe vesszük azt, hogy ott most egyrészt igen radikális hangulat uralkodik, és másrészt azt, hogy Németországban is a francia Miliardensegen teremtette meg a nagyipart, ugy azt hisszük, nem egészen jogosulatlan az az aggodalom, amelylyel Bosznia annexiója miatt a mi nehezen erősödő keleti kivitelünkre tekintünk. Ennyi rengeteg hasznunk lehet Bosznia dicsőséges annektalásából!

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókirodák: Whartonban, Alphán, Franklin Furnacen és South Bethlehem. Füzlet: 127 SECOND STREET,

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. Szerkesztő és kiadó: SINGER MIHALY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD.

Pittsburgi iroda: 1917 FORBES STREET. Irodavezető: MUZSLAY JÓZSEF, aki Pennsylvania nyugati részén, Kelet-Ohioban és West Virginiában képviseli a „Bevándorló”-t minden tekintetben.

Trentoni iroda: 517 S. Broad Street. Irodavezető: Tóth Béla. Tóth Béla az egész New Jersey állam területére van a Bevándorló képviselőjével megbízva.

Johnstowni iroda: 316 Chestnut street. Irodavezető: Dzubay Emil.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre... \$3.— Egyesült Államok egész évre... \$2.50 Magyarország egész évre... \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Edited and published by: MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD.

Pittsburg offices: 1917 FORBES STREET. Manager: JOSEPH MUZSLAY.

Trenton offices: 517 S. Broad Street. Manager: Adalbert Tóth.

Mr. Adalbert Tóth is the authorized representative of A Bevándorló for the entire State of New Jersey.

Johnstown offices: 316 Chestnut street. Manager: Emil Dzubay.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year... \$3.— For the United States, 1 year... \$2.50 For Hungary, 1 year... \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y. under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

— Él közöttünk itt Amerikában egy magyar újságíró. Egyedül szabadalmazott betűvetőnek hiszi magát. És ezt fenhangon hirdeti is. Letorkol mindenkit. És folyton azon zokog, hogy a számarak — ezalatt a többi magyar újságírókat érti, — megessék előle a babért, amely különben az ő dícső homlokát díszítene.

— A valódi tehetség — szerény. A pöffeszkedés üres fejnek a sajátossága. Mi azonban a valódi tehetség előtt meghajlik a zászlónkat még akkor is, ha ez kivételesen pöffeszkedik. A szóban forgó újságíró tényleg erős tehetség. S mivel erős tehetség, elnézzük a pöffeszkedését is. Mint sok egyebet. Nem is emiatt szólalunk fel.

— Ez az erős tehetség folyton azon panaszkodik, hogy őt bántják. Pedig nem bántja senki. Még a legveszeledebb újság sem foglalkozik vele. Ő azonban kikezd mindenkiel. Kifogásol mindent. Így a minap azért rontott nekünk, mivel lapunk szerkesztője egyes cikkeit alá adairja a nevét.

— Erős tehetségünknek ez nem tesz. Kifogásolja. Kigunyolja. Meglehet, hogy igaza van. Meglehet, hogy erős tehetségek nem teszik. Habár megette Falk Miksa, Deák Ferencz, Jókai Mór, Bartha Miklós s habár a hazai lapok minden egyes számában megteszik ezt erős tehetségünkhöz hasonló erős tehetség. Hanem azért neki mégsem tetszik. És ismétljük, meglehet, hogy igaza van. Azonban, mi legalább úgy hisszük, mindenesetre ártalmatlanabb dolog, ha valaki a saját cikkeit alá írja a saját nevét, mint ha váltó alá írja a — más nevét.

— Amerikának alig van még irodalma. S e fiatal irodalom egyetlen nagy alakjának, Edgar Allan Poe századik születésnapját üli meg most New York.

— Az amerikai újságok ez ünneplés alkalmából is hírek maradnak önmagukhoz: azt tárgyalják, ami elszomorító, ami sötét volt a szerencsétlen, de nagy tehetségű költő életében.

— Poe hibái megszüntek, amikor ő megszünt élni. De megmaradtak alkotásai. Ezek tiszták, nagyok, fenségesek. A halandónak, az elhaltak hibáival kár volt a halhatatlannak emléket elhomályosítani.

— Ferencz József rendjellel tüntette ki az olasz királynét a nemes munkáért, amelyet a földrengés olasz áldozatai körül végzett. Mindenki azt adja, amije van. Ferencz József rendjelt adott. Az olasz nép hálakönyekét. Vajjon minek örült jobban az a valódi asszony az olasz trónuson?

AMERIKAI DOLGOK.

ROOSEVELT TALÁN NEM IS MEGY AFRIKÁBA. Meglepő dolgot jelentenek Washingtonból. Azt, hogy Roosevelt Tivadar elhalasztja Afrikába való utazását. Ez a hír onnan keletkezett, hogy Roosevelt tudvalegleg rágalmazási pert indított Pulitzer József, a „N. Y. World” című lap tulajdonosa ellen s hogy nem akarja, hogy ez a per ellapuljon. — Egy másik hír szerint Roosevelt azért nem menne Afrikába, mert New York város polgármesterévé akarja magát megválasztatni. A polgármesterválasztás most ősszel lesz. — Hogy ezekből a hírekből mennyi igaz, nem tudjuk. Maga Roosevelt hallgat. Sem nem czáfol, sem nem erősítget.

TAFT FEJE FELETT KIGYULADT A TETŐ. Az Egyesült Államok megválasztott elnöke, Taft Howard Vilmos, most a délvídket utazza be, hogy kibékítse az ottani demokratákat a republikánus kormánylyal. A minap a Georgia állambeli Athensbe érkezett, ahol az egyetemi ifjusághoz az egyetem kápolnájában beszédet volt intézendő. Mikor Taft belépett, általános izgalmat észlelt. A kápolna tetője ugyanis kigyuladt. Az elnök higgadt-ságra intette a jelenvöltoakat s maga is hozzáfogott a tűz oltásához. Azután, habár fojtó füst volt a kápolnában, mégis elmondta a beszédet.

ROOT SENÁTORJELŐLT. Root Elishu, az Egyesült Államok jelenlegi külügyminisztere, Taft beiktatásával kilép a kormányból. New York államot fogja az Egyesült Államok szenátusában képviselni. Az állam törvényhozása már meg is ejtette a jelölést.

UJ ÉLET A BANYÁKBAN. Pittsburgból jelentik, hogy ott több bánya felvette a teljes üzemet. Az áradások folytán ugyanis lehetővé lett a szénnek délfele való szállítása s így most teljes erővel dolgoznak a bányák.

ZSIDÓ FARMEROK GYÜLÉSE. Ötezer zsidó farmer egy csomóban! Ennek a ritka látványnak volt tanúja a héten New York város. A zsidó farmerok az északi államok minden részéből jöttek össze első évi gyűlésükre, melyet az Educational Alliance épületében tartottak meg az East Broadway és Jefferson Street sarkán. A gyűlés 3 napig tartott s résztvevői egyszersmind megnézték New York városát, hogy e különös földművesek magukkal vihessek a Singer-Building, a földalatti vasut s más egyéb nevezetességek emlékeit.

EGY LAKODALOM BORZALMAS VÉGE. A Johnstown közelében levő Goodtown nevű bányatelepen az egyik bányamunkás házában lakodalom volt. Nagyon felöntöttek a garatra s a vendégek egy része már jóízűen horkolt, mikor a többiek még iddögáltak. Reggelre járt az idő s hideg volt. Az egyik tüzet akart rakni s szénolajat öntött a a kályhába. A kályha felrobbant, a ház tüzet fogott s hét lakodalmi vendég porrá égett.

A BANYÁSZOK ÉVI FÖGYÜLÉSE. Indianapolisban szerdán nyitották meg a bányászok szövetségének huszadik évi fögyülését, amelyre tizenkét ezer delegátus jelent meg. Walker János delegátus nagy pártot toborzott annak kieszközlésére, hogy Lewis elnök hatalma megnyirbáltassék. Lewis elnök ez ellen azzal érvel, hogy a bányászok sorsát csak akkor fogja megjavítani, ha a végérvényes szerződéseket köthet a bányatulajdonosokkal.

AZ ELNÖKÖT GYALÁZZA. Herostates azzal a gonosz tettevel örökölte meg a nevét, hogy felgyújtotta az epevizsi templomot. Willett Vilmos képviselő meg azzal vélt az ismeretlenség homályából kiemelkedhetni, hogy a kongresszusban otromba módon nekironított Roosevelt Tivadarnak. A képviselőház azonban megemeberte magát s nagy szótöbbséggel elhatározta, hogy Willett beszédét a kongresszus naplójából törli.

NEM AKART ISKOLÁBA JÁRNI. Egy Smith Florence nevű new yorki lány, hogy megszabaduljon az iskolától, százötven gombostűt nyelt. Nyolcvan tűt már eltávolítottak a testéből s az orvos állítása szerint mi baja sem lesz a leánynak.

MAGUKKAL VISZIK A SZÉKEKET. Roosevelt Tivadar tudvalegleg márczius negyedikén átadja elnöki hivatalát utódjának. Távozásakor ő is, kormányának tagjai is magukkal fog-

ják vinni a székeket, amelyekben kormánytanács alkalmával ültek.

KÜLÖNÖS ÖNGYILKOS. Egy öreg, őszhajú ember, akinek roskadozó léptei és hajlott testtartása elárulták, hogy a hetvenes években lehet, jelent meg a hét egyik napján New Yorkban a nyolcadik Avenue és 19-ik utca sarkán levő temetkezési vállalat irodájában. Itt elmondta, hogy őt Thomas Hutchingsnek hívják, s megkérdezte, hogy meny nyibe kerülne az ő holttestének elégetése és hamvainak urnába való helyezése. — Nem akarok a föld alá kerülni esetleges halálom esetén sem, — mondta — s azt akarom, hogy elégessenek, ha meghaltam. S gondoskodni akarok erről már most, mert az ember nem tudja, mi történik.

Mindezt a legnagyobb könnyedséggel, jókedvűen mondta, s mivel sem árulta el, hogy halálát közelebbre tervezi, mint azt a természet elrendelte.

Megrendelte az urnát, kifizette, s aztán elment a rendőrállomásra, ahol sokáig beszélgetett egy barátjával. Midőn eltávozott, az ajtó maga után betette, s rögtön revolvert szegezett homlokának s azt elsütötte. Mindez egy pillanat alatt történt. Bevittek a rendőrállomásra, ahol egy negyedóra múlva meghalt.

ROOSEVELT A JAPÁNOK MELLETT. California törvényhozása tudvalegleg ellenséges álláspontot foglalt el a japán bevándorlás és a már bentlevő japán bevándoroltak ellen, s ez ellenséges magatartásának több törvényjavaslattal készült kifejezést adni. Roosevelt elnök ez ügyben erőlyes hangu levelet intézett California kormányzójához, melyben megtiltja a kérdéses törvényjavaslatok benyújtását és keresztülvitelét, amelyek komoly összeütközést idézhetnek elő az Egyesült Államok és Japán kormányai között.

HARMINCZNÉGY EMBER A VIZBE FULLADT. Chicagóból jelentik, hogy ott a hidaska, mely a Michigan-tóban horgonyzó hajókhoz vezet, tüzet fogott. A mentési kísérletnél 34 ember a jég hideg hullámokba esett s azokban lelték a sirjukat is.

AKI oly helyekről, hol a munka már megindult, az ottani honfitársak pontos címeit hozzáam beküldi, a legújabb és legteljesebb „Magyar-Angol Tolmács”-ot vagy más hasznos tárgyat kap tőlem ajándékba. Cím: JOHN NEMETH, banker, 457 Washington street, NEW YORK.

Magyar fogorvos. Foghuzás fájdalom nélkül. Biztos és jó kezelés. DR. FRANK KERN. 233 EAST, 10 UTCA, NEW YORK. — Az első és második Ave. közt. — RENDEL: Reggeli 10-től esti 8-ig. VASÁRNAP: Reggeli 10-től délután 1-ig.

HAJÓJEGYET VEGYEMEG KISS EMIL BANKÁRNAL 104 SECOND AVE. NEW YORK

TRENTONI GŐZFÜRDŐ TÖRÖK ÉS OROSZ FÜRDŐK 132 NORTH WARREN STREET, TRENTON, N. J. Jegyek Tóth Béla urnál is kaphatók: 517 S. BROAD STREET.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókirodák: Wharntonban, Alphon, Franklin Furnacen és South Bethlehem. Füzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

A NAGYVILÁGBÓL.

BOSZNIA ÉS HERCZEGOVINA ÖNKORMÁNYZATOT KAP. Budapestről kábeleztek szerdán, hogy Burián közös pénzügyminiszter, aki ebbeli minőségénél fogva eddig is Bosznia és Hercegovina kormányzója volt, kijelentette, hogy Bosznia és Hercegovina tartománygyűlése a nyár folyamán fog megnyílni. A tartománygyűlés teljesen független lesz Ausztriától is, Magyarországától is. [Ez utóbbi dolog teljesen érthetetlen, mert hát Boszniának és Hercegovinának, mely most Ausztriához és Magyarországhoz tartozik, valamitől csak függni kell s nem lehet önálló állam az államban. — A szerk.]

AZ EGYEZSÉGRŐL SZÓLÓ OKMÁNY. A török kormány külön futár útján küldte a bécsi külügyi hivatalba az okmányt, mely az annektált tartományokért fizetendő kárpótás dolgában létesített egyezségről fejtette.

A FÖLD UJABB MOZGÁSAI. Rómából jelentik, hogy szerdán újabb lökések éretek Messinában. A lökések nagy izgalmat kellettek a szerencsétlenek között, akik mindenüket elvesztették s most sátrakkban tanyáznak.

IRELAND ÉRSEK A PÁPÁNÁL. A szent atya szerdán magánkihallgatáson fogadta Ireland érseket s harmincz amerikai zárandokot. A pápa nagyon szívélyesen beszélgetett a zárandokok mindegyikével.

ROOSEVELT BERLINBEN. Németországból jelentik, hogy Roosevelt elnök elfogadta a berlini egyetem abbeli meghívását, hogy 1010. évi május havában előadást fog ott tartani. Azóta egyéb európai egyetemek is meghívták Rooseveltet, de ő csak azt az egy meghívást fogadta el.

KHINAIK ANGOLOKRA LÖVÖLDÖZNEK. Hong Kongból kábelezik, hogy a Samstui nevű khinai kikötői hajó kétszer is rálőtt a Chenpo nevű angol gőzörsre, mivel ez egy tutajnak nekiment. A Chenpo Lewington nevű kapitányát ez annyira felbőszítette, hogy revolvert ragadott s így vitette magát a khinai hajóra, amelynek parancsnokját elfogta és a Robin nevű angol hadihajó kapitányának átadta. Az eset nagy feltűnést keltett s most alapos vizsgálat tárgyát képezi.

TÖRÖKORSZÁG MEGINTI SZERBIÁT. Egy bécsi jelentés szerint a török kormány megüzente Szerbiának, hogy Törökországot is magával szemben fogja találni, ha továbbra is ellenségeskedik Ausztriával és Magyarországgal. Azt is kijelentette a török kormány, hogy a zavarokat a Balkánon egyedül a szerb politikának tudja be.

AZ EGYEZSÉGET ALÁIRTÁK. Megirtuk, hogy Ausztria és Magyarország Boszniáért és Hercegovináért kárpótolja Törökországot. Tizmillió nyolczszázezer dollárt kap Törökország két héten belül. A létrejött és mindkét fél által aláírt egyezség azt is mondja, hogy a törökök tetszésük szerint vándorolhatnak Boszniába és Hercegovinába.

FÖLDRENGÉS KIS-ÁZSIÁBAN. Smyrnából jelentik, hogy Fokia kisázsiai városban nagy kárt okozott tegnap a földrengés. Középületek összeomlottak és a romok között — eddigi megállapítás szerint — nyolcz ember lelte a halálát.

NEMZETISÉGEK VIVMÁNYA. Az osztrák nemzetiségi politika megint meghozta a maga gyümölcsét. Ahelelyt, hogy Csehországban erőlyes kézzel helyreállítanák a békét, darabokra szakgatják az országot s teremtenek német és cseh Csehországot, persze mindegyiket különnyelvű közigazgatással. Ny politika mellett csak természetes, hogy a nemzetiségek egyre merészebbek és követelőbbek lesznek.

VENEZUELAVAL LÉTREJÖTT A BÉKE. Egy caracasi jelentés szerint az Egyesült Államoknak Bustanan nevű külön kiküldöttje föbb pontjaiban megszövegezte már a békeegyezséget az Egyesült Államok és Venezuela közt.

BERLIN ÜNNEPI KÉSZÜLŐDÉSEI. Ekvárd angol király februárius 7-én Berlinbe fog érkezni s a németek már most díszítik a fővárosukat. Azokra az utcákra, amelyeken a fejedelmi vendég felvonul, vagyon költenek a különben nem igen költokező németek.

ERZSÉBETRENDET KAPJA AZ OLA SZKIRÁLYNÉ. Ama nemes munkájának elismeréséül, melyet az

olasz királyné a földrengés áldozatai körül végzett, Ferencz József az Erzsébet-renddel ajándékozta meg őt. Az Erzsébet-rend Erzsébet királyné meggyilkolása után lett alapítva azoknak kitüntetésére, akik vallásos, társadalmi vagy jótékonyági működésükkel a kitüntetésre méltóknak bizonyultak.

AKÁRCSAK NÁLUNK ODAHAZA. Szászországban is plurális választói joggal akarják boldogítani a népet, ami ellen, mint nálunk odahaza, a szocialisták erőlyesen tiltakoztak. Vasárnap Drezdában népgyűlést tartottak, a melyet a rendőrség szét akart verni. Rendőrök és szocialisták közt véres harc keletkezett, melynek folyamán husz ember veszélyesen megsebesült.

PÉNZSZEKRENYT TALÁLTAK MESSINÁBAN. A szerencsétlen Messina város romjainak eltakarításán még mindig serényen dolgoznak az olasz katonák. Vasárnap a város háza romjai közt dolgoztak, amikor egy pénzszekrényre akadtak. A súlyos vasláda ötvenezer dollárnyi pénzt tartalmazott.

REGGIO IOBAN IMÁDKOZNAK. Reggioval persze elpusztultak az összes templomok is s így a földrengés óta nem hallgattak ott misét. Most vasárnap egy közeli narancsligetben a szabadban tartották meg az istentiszteletet.

BORZALMAS KATASZTRÓFA LUZON SZIGETÉN. A természet haragszik és egyre érezteti az emberekkel hatalmát. Most újabban Manilából érkezik ide rémhír. A Luzon-sziget délnyugati részén levő Tayabas tartományt tűzokádások tették tönkre. A tűzokádást a föld bensejéből felhangzó mennydörgésszerű moraj előzte meg. A szigeten nem ritkák a tűzokádások: 1897-ben 400 ember esett ily természetü tüneménynek áldozatul. A mostani katasztrófáról szóló hírek még nem tesznek említést emberáldozatokról.

FÉRJEK KERESTETNEK.

A texasi nők aranyálmai.

Mióta híre terjedt, hogy a texasi törvényhozás adót készül kivetni a nőtlen emberekre és házasságkötvetítő iródt akar felállítani, az ország minden részéből igen sok nő ír levelet Claude szenátorhoz, a javaslat előterjesztőjéhez, biztatva őt a terv minél gyorsabb keresztülvitelére, melyre névnyek tanácsokkal is szolgálnak. A levélírók némelyike mindjárt be is jelenti férjhezmenési szándékát, s megemlíti, hogy milyen férjet szeretne. Némelyek gazdaságban, tanyán szeretnének élni; mások előnyben részesítenek a városokat. A legtöbben nem törődnek a helylyel, ha jó férjet kaphatnak.

JÓ KERESÉST. Tanuljon bábaságot. Oly helyekre küldjük, ahol tanult bábakra szükség van. Irjon e címre: BÁBAKÉPZŐ INTÉZET 8911 Buckeye Road, Cleveland, O.

KAIL G. ÁRPÁD BANK ÉS HAJÓJEGYZŐLETE — Alapított 1890-ben. — Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az ő-hazába hetenként kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban. UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

WÁRADY LAJOS Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézője. PÉNZKÜLDÉS AZ Ő-HAZÁBA. Az összes hajóvonalak képviselője. HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA magyar közjegyző 440 S. Broad St., Trenton, N. J.

John R. Pfarr 319 BROAD STREET, JOHNSTOWN, Pa. Szálloda, ahol igazi Molnár-féle borok és pálinkák kaphatók. Finom magyar kislőgálás. (márcz. 1.)

Pallas Hotel 528 WASHINGTON AVE., JOHNSTOWN, Pa. A magyarság találkozási helye Johnstownban. Különféle sörök, importált borok nagyban és kicsinyben jutányos áron kaphatók. BETTERMAN GUSZTAV, tulajdonos.

Péntek, január 22.

Hazai Dolgok.

Báró Splényi Ödön haldoklik.

BUDAPEST. Blaha Lujza asszony férje, báró Splényi Ödön, ny. rendőrtanácsos, olyan súlyos betegen fekszik Erzsébet-körút 2. szám alatti lakásán, hogy felgyógyulásához nincs remény. Báró Splényi évek óta cukorbeteg és bajához gyomorfekély is járult. Minap reggel elvesztette eszméletét és kezelőorvosa, dr. Jordán, lemondott életéről. A haldokló mellett önéletrajzában szorgoskodik Blaha Lujza, hogy enyhítse utolsó szenvedéseit. — Báró Splényi — egy későbbi értesítés szerint — meghalt.

Egy szakáll pályafutása.

BUDAPEST. Érdekes statisztikát adna annak összeállítása, hogy Magyarország az emberek minék közhitelek karrierjüket. Mert bizonyos, hogy a legkevesebb embert vitte a magasba tulajdon szellemének gyorsroptú szárnya. Az egyik a nadráginak, a másik a Ferencz József-kabátjainak tartozik örök hírnév azért, hogy kiemelkedett a köznapai szürkeségből. De a ruhaszerényt alaposan lefőzte a szakáll, a hosszú, érdekesen öszülő, lágyan és hullámosan rengő szakáll, melynek csodájára járnak a klubok, egyesületek, jótékony intézetek és társadalmi szervezetek. Ilyen szakáll mostanában csak egyetlen egy látható az országban s ez az egy szakáll gróf Batthyány Tivadar arcát díszíti. Nekünk ez a szakáll fel se tűnt ideig. De most újabb bucsujárás indult a szakáll megbámulására. A Magyarországi Munkások Rökkant- és Nyugdíjintézetének küldöttsége tiszteletbeli tagul választotta meg a grófot, aki a tisztelget, miután ez az egyetlen szép szenvedélye, el is fogadta. A gróf ur tehát belekerült a rökkantak közé. A tisztesség kissé későn érkezett: itt kellett volna kezdenie, de hát a gróf ur a nagy szakállától nem látja magát s így alkalma sincs annak az evangéliumi parancsnak betartására, hogy „ösmerd meg önmagadat“. Így esett, hogy a rökkantak hódolása éppen a századik tisztesség elvállalását jelenti nála. A századik tisztesség ez, amiről a gróf valószínűleg nem is tud, mert nem tudni valamit éppen olyan gyöngyöje a grófnak, mint a tisztesség elvállalása. Az alapos tudás ember elég lelkiismeretes és csak egy tisztelget fogad el. A sarlatán mindent vállal, mert neki tökéletesen mindegy, hogy egy vagy száz munkakörhöz nem ért. A gróf elnököl a vasutasoknál, az állami hivatalnokoknál, magán- és pénzügyi tisztviselőknél, altszektelnél és szolgáknál, kisiparosoknál és hábaasszonyoknál. Egy ilyen tevékeny férfinak igazán szüksége van egy hosszú szakállra, hogy legyen valami, ami belecsúszjon a sok gondba és közéleti tevékenységbe. És a gróf ur szakállának a rendeltetése: öszülni, minél érdekesebben öszülni. S a szakáll mellé kell neki a sok tisztesség, disztagság és díszelnökség. Mit is kezdene unalmában ez a szakáll, ha még csak nem is öszülhetne? És a szakáll még nem jutott el az öszülés fénypontjához. Mert bizony, hogy a karriérnek nincs vége és legközelebb a fodrások küldöttsége tiszteleg majd a grófnál, hogy hála-juk jelenj felkínálják neki a Borbély- és Fodrászegyesület dísztagságát. Hogy mily ezimen történik ez? A horbelyök hálásak a grófnak, mert felderítette a fodrás-ipart, amióta ő divatba hozta a szakállt, az emberek leborotváltatják egész ábrázatukat, mert senkiesem szeretne a gróf urhoz hasonlítani. És valljuk be, nem is hasonlít hozzá senki.

Egy csendőrmester tragédiája.

ARAD. Megemlékeztünk már arról, hogy Mészáros Pál mária-radnai csendőrmester öngyilkosságát követően most ezt olvassuk az „Aradi Közlöny“-ben: 1908 nyarán az aradi csendőrszárnyparancsnokságnak tudomására jutott, hogy Arad megye egyik nagyobb községében az egyik templomot kifosztották és sok pénz, meg értékes ezüst-holmik tűntek el. A csendőrségnek azt jelentették, hogy egy pap követte el a lopást, a bűntény elkövetésére pedig egy ügyvéd bujtotta fel, akinél az érték-tárgyak meg is találhatók. A szárnyparancsnokság megbizta Mészáros, mint egyik legrégibb, legkísérletesebb s tapintatoságáról ismert tagját a csendőrmesteri karnak, hogy vegye kezébe az ügyet és hallgassa ki a gyanúsítottakat. Több hét mult el e megbizás után, de Mészáros nem tett jelentést a nyomozásról. A parancsnokság hivatalosan szólította fel, hogy nyilatkozzék, mit végzett az ügyben? Mint-

hogy erre se kaptak választ, telefonáltak, majd táviratoztak Mészárosnak, de nem jött tőle semmi felelet. Ekkor a szárnyparancsnokságtól kiküldték Schwartz Máttyás járásparancsnokot, hogy megnézzé, mi történt Mészárossal, mert felettesei teljesen megfontolva s a dolog tökéletes ismeretével akartak róla itélkezni. Schwartz nem találta ott-hon Mészáros, akiről később kiderült, hogy félt fölöttései elé kerülni. Az őrmester nem bírta kihallgatni az ügyvédet és a papot, mert azok a nyáron fűrdőben voltak, s azonban attól tartott, hogy a parancsnokság a gyanúsítottakat kihallgatásának elmulasztása miatt felelősségre vonja. A parancsnokság azután értesült arról, hogy Mészáros ez az eset valóságos kedélybetegé tette s ezért néhány hónapra szolgálaton kívüli viszonyba helyezték teljes fizetéssel. Amikor ez az idő letelt, kihallgatásra hívták Mészáros, de ő egy félórával elmulasztotta a jelentkezést idejé és a parancsnokság épületéből visszafordult anélkül, hogy bement volna. A napokban ismét kihallgatásra rendelték. De ekkor teljesen felöltözködve, a széken ülve agyonlőtte magát. A szájába lőtt s a golyó az agyvelőjének egy részét felszapta a falra. Azonnal meghalt.

Elhunyt képviselő.

DEBRECZEN. Szabó Kálmán, Debreczen város III. kerületének függetlenségi párti országgyűlési képviselője, hosszas betegség után meghalt. Főbb életrajzi adatai a következők: 1841. október 3-án született Debreczenben, régi kereskedői családból. A gimnáziumot Debreczenben, a kereskedelmi akadémiát Budapesten elvégezvén, a kereskedői pályára lépett, átvéve atyjától üzletét. Számos nagyobb utazást tett Európa különböző országaiban. A debreczeni kereskedelmi és iparkamarának több mint tíz éve elnöke; ugyanannyi idő óta kereskedelmi üllök a törvényeszk kereskedelmi tanácsában.

Huszonnégy napig igazságtalanul elzárva.

EGER. Az itteni kir. törvényszék három évvel ezelőtt súlyos testi sértés büntetése miatt 9—9 havi börtönrre ítélt Viski András és Kaja János átnyi napszamosokat, akik azzal voltak vádolva, hogy 1904. évi karácsony második napján este 10 óra tájban Barna Gábor és Kakas József átnyi lakosokat szülőcs bántalmazták, úgy hogy azuk 30 napon tul gyöngyült sérüléseket szenvedtek. A budapesti ítéletábla és a kir. Kuria ez itélethez hozzájárult, minek folytán Viski András és Kaja János a jogerejüleg reájuk kiszabott börtönbüntetésüket tényleg megkezdették. Viski András és Kaja János védői időközben újrafelvételi eljárást tettek folyamatba az egrí törvényszéknel és a kir. törvényszék annak elrendelésével a büntetés végrehajtását is felüggesztette. Az újra felvett bűnygyben a két vádlottat a kir. törvényszék teljesen felmentette a vád alól, mert tanuk igazságot nem tudtak megmondani, mint a sértettek. Viski András és Kaja János ezen jogerőssé vált felmentő ítélet alapján kérvényileg fordultak az igazságügyi miniszterhez, hogy az egyenkint 24 napig igazságtalanul leült börtönbüntetésért kártérítést adjon nekik. A kir. Kuria Szegheő Ignác dr. előadásában minap tárgyalta Viski és Kaja kérvényét és kimondotta, hogy a nevezetteknek kártalanítás iránt benyújtott kérvényének helyt kell adni. A kártalanítás összegét az igazságügyi minisztérium fogja megállapítani.

A leány miatt.

ESZÉK. A város egyik utcáján minap éjjel halva találták Prokop Miskó czipész, akinek teste tele volt kézzúrással. A megindult nyomozás kiderítette, hogy Prokopot vetélytársai gyilkolták meg. A szerencsétlen fiatal ember, aki csak hónapokkal előbb jött haza Amerikából, eljegyzett egy helybeli gazdag és szép leányt, Cajkó Kati-

zát, akinek a kezére a falubeliek közül többen pályáztak, de a leány kikoszarta őket. A gyanuba vett embereket letartóztatták, eddig azonban nem ismerték be bűnüket.

A magyar czimer és a bécsi községi iskola.

GYÖR. Ausztria újabb gyakororta nagyot csip rajtunk és siet elosztani a rózsaszínű álmokat és mi, a tömeg, tisztán láthatjuk a büszke kétéjú sas erős karmait, amelyek az önállóságunkat, államiságunkat, önkormányzatunkat dokumentáló czimerünket az „összbirodalom“ korona-tartományai közé ékelve, azok czimereivel fűzi egybe. Sokszor, igen sokszor kellett már szegyekeznünk e perfidia miatt Európa előtt, mert az osztrák nagyhatalmi törekvés révén nem is ismer magyar államot, magyar önállóságot, magyar önkormányzatot, csak egy „korona-tartomány Magyarország“. És már nemcsak a bécsi kéz irányítja így Európa közvéleményét, nem csupán az osztrák kormány terdelgetti le a magyar parlamentet, ha renitenskedni merészkedik, de egy apró kis bécsi községi iskola is figyelmeztet bennünket koronartartomány mi voltunkra, az osztrák császári korona árnyékában levő magyar királyságra.

Egy illetőségi ügyben kereste meg Győr vármegye alispánját mostanában Bécs város tanácsa. Az ügy iratai közt felszik egyik bécsi községi iskola által kiállított bizonyítvány. Ezen a bizonyítványon van egy alapnyomású czimer, amely minden magyar embernek arczába kell, hogy kergesse a vért.

A hatalmiságot gögösen hirdető Ausztriának köztudomás szerint, mint osztrák-magyar birodalomnak, háromféle czimere van használatban és pedig: a kisebb, a közép és a nagy birodalmi czimer. Ezuttal az ugynevezett „közép“ czimerhez van szerencsénk a bécsi apró, kis községi iskola bizonyítványán. Hát az idehaza önállósodt, önkormányzósodt és államosodt jászó magas politika és közélet épülésére leirjuk a bécsi községi iskola bizonyítványán büszkélkedő ezt a „közép“ czimert?

Az általános ismert és közkedvelt kétéjú sas mellén a császári és királyi családi és házi czimmerrel terpeszkedik nagy büszkén. A czimer a következő: Függetlenség három részre elosztott paizs, ennek jobb arany mezejében a Habsburgok álló oroszlánja, a középső vörös mezőben egy ezüst pólya [Ausztria], a harmadik bal, szintén arany mezőben ferde vörös pólya három csontka sással [Lotharingia]; a sas szárnyain, czimertanilag jobbról felül kezdve lefelé, alul a lábakon és farktollakon átfoglalva, a balszárnyon felfelé a következő „tizenny koronartartomány“ czimmerrel: 1. „Magyarország“. 2. Galiczia. 3. Salzburg. 4. Alsó-Ausztria. 5. Stajer. 6. Tirol. 7. Karinthia és Krajna [egyesítve]. 8. Morva és Szilézia [egyesítve]. 9. „Erdély“. 10. Friaul. 11. Csehország.

Ez a czimer különben nemcsak a bécsi kis községi iskola bizonyítványán vágja a szemünkbe koronartartomány mi voltunkat, de „Brockhaus“-ban is, melynek 16-ik kötetében, a nevezetesebb kulturálmok közt szintén feltalálható.

Goda Béla, Győr megye alispánja, méltóan a legmagyarabb vármegyéhez, előterjesztést fog tenni a belügyminiszternél, hogy a magyar államiságot el-sikkasztó, azt koronartartománynyá sülyesztő ezen czimer használata ellen illetékes helyen tiltakozzék. A nemzeti kormányon függ tehát most, hogy megmutassa létezését a magyar államiságnak, önállóságnak, önkormányzatnak. Minthler Gáspár, állitólág pátkai illetőségi bécsi lakos ügye nem lehetetlen, hogy országos ügygé fog kifejlődni a bécsi községi iskola bizonyítványa révén, mert Győr vármegye alispánjának hazafias tiltakozása az egész ország közvéleményének tiltakozása. Minden-

esetre kíváncsian és nagy érdeklődéssel várjuk a belügyminiszter közbelépésének eredményét, mely erőpróbája lesz a magyar önkormányzatnak, államiságunknak, önállóságunknak.

Falusi csendélet.

KAPUSZÖG. Ungmegeye. A község csendjét minap este 10 órakor lövöldözés zaja törte meg. Bulecza János tanító egyik szobájának ablakán lőtt be valaki. Elképzelhető a riadalom, a mely támadt a békésen alvó háziak között. E lövés után körülbelül 10 percz multán Krajcsik Viktor lelkész udvarán dördült el ismét a puska. A lelkész azonban utána eredt a lövöldözésnek, s öt kérdőre vonta. Goromba feleletet kapott. A csendőrség aztán Kovácssy főszolgabíró felhívására az orvadászattal gyanúsítottak lakásán házkutatást tartott és kiderítette, hogy a lövöldöző vitéz Szolomon György kapu-

szögi lakos orvvadász volt, aki vadászatról hazatérve, berugott fővel vitte véghez a puffogatásokat. A megcsipett atyafi, kit a járásbírósnál és pénzügyigazgatóságnál feljelentettek, most csendesen várja hősieségének előrelátólag kellemetlen következményeit.

A báró automobilja.

MÁRAMAROSSZIGET. A királyi ügyészség vizsgálatot indított ifj. báró Groedel máramarosszigeti földbirtokos

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókirodák: Wharntonban, Alphán, Franklin Furnacen és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

LEGOLCSÓBB ÉS LEGBIZTOSABB
HAJÓJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZK ÜLDÉSRE
SCHWABACH és FIA
KÉT MAGYAR BANKHÁZA
1225 FIRST AVENUE, NEW YORK 1431 FIRST AVENUE,
a 66-ik utca sarkán. a 74-ik utca közelében.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE
PÉNZTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK
15 WILLIAM STREET = = NEW YORK.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RÓTH PÉTER Mgr.
NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, A KILENCZEDIK UTCZA SARKÁN.
Küldün ételk és italok. Küldün ételk és italok.
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE.
SZOMBAT ÉS VASARNAP ESTE ELSŐRANGU CZIGANYZENE.

OLCSÓFARMOK
NORFOLK, nyolczvanezer lakossal bíró város szélén, a déli államok kereskedelmi központján van 300 farm egymás mellett.
Hungarian Farm Colony
Küldün zöldség, gyümölcs- és szőlőtermelő, valamint búzát termő fekete föld. HUSZ holdas farm 320 dollártól 600 dollárig. Három szobás új lakóház és új istálló 4 jóság részére 200 dollárért. Négy szobás ugyanolyan istállal 240 dollár. Fizetendő a vételár harmadrésze. Felvilágosítást ad a tulajdonos
SCHAEFER & RÉDAY
103 PLUME STREET, NORFOLK, Va.

ELSŐ NEMZETI BANK, LEECHBURG, PA.
FIRST NATIONAL BANK
Összes tőke \$450.000.
Beszélnek magyarul.
IGAZGATÓTANÁCS: Alfred Hicks, James Small, Joshua Klingensmith, C. J. Nieman, J. R. Long, L. W. Hicks, Geo. W. Thompson. ÜGVEZETŐ: Albert B. Windt.
A LEECHBURGI ELSŐ NEMZETI BANK egy az Egyesült Államok, mint Pennsylvania állam bankfelügyelete és közvetlen ellenőrzése alá tartozik. AZ ÖN BETÉTJE Ezen bankban teljesen biztos és előleges felmondás nélkül bármikor kivetheti. BETÉTJEIT EGY DOLLÁRTÓL feljebb posta után is küldheti és mi azonnal megküldjük Önnek a betétkönyvecskét. PÉNZT KÖLDÜNK a világ bármely részébe a legköltségesebb áron és a legelőnyösebb idő alatt.
AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSASÁGOK hivatalosan kinevezett ügynökei lévén, hajójegy-jutányonkban áron és a legelőnyösebb idő alatt.
Kérjen bővebb felvilágosítást levél útján a hajótársaságok eredeti árán vásárolhat. Kérjen bővebb felvilágosítást levél útján. CZIM:
FIRST NATIONAL BANK, LEECHBURG, PA.

ellen. Az a gyanu merült fel ugyanis, hogy még a nyár folyamán automobiljával elütött utkararó szerencsétlenség az ő vétkes gondatlanságának következménye. Ifj. báró Groedel Bernát máramarosi birtokán nyaralt, amikor táviratilag értesítették, hogy kovásznai fátelépén veszélyes tűz ütött ki. Gyorsan automobiljára kapott és azon igyekezett Kovásznára. Eközben történt, hogy a szomszédos Felőr község mellett az automobil elütötte Barta János utkararót, aki nyomban meghalt. Az automobil meg sem állott a katasztrófa színhelyén, hanem abban a reményben, hogy felfedezni nem fogják, tovább vágatott az országúton. A még aznap megindított nyomozás a gyilkos automobil Brassóban érte utól, mire a hatóság nyomban vád alá helyezte a sofőrt. Az első tárgyalást az ügyben a múlt héten tartották meg a dési törvényszéken, amelyet azonban elnapoltak, mert súlyos gyanuok merültek fel, hogy a szerencsétlen dologban Groedel Bernát is vétkes. Kiderült ugyanis, hogy az elinduláskor a sofőr figyelmeztette a bárót, hogy a fém használhatatlan, de Groedel ráparancsolt, hogy hajtson tovább. Megállapítást nyert az is, hogy a véres szerencsétlenség után a báró az eredeti utól eltérőleg, Beszterce felé menekült automobiljával, ahol ő maga vonatra ült, sofőrijét pedig Brassóba küldte a géppel.

Nagy tűz egy ipartelepén.

NAGYVÁRAD. A belényesi hegyek között, Fenes község határában nagy tűz támadt a Baiersdorf-féle ipartelepén. Az erdő közepén levő telep istállójában támadt a tűz, mely gyorsan átcsapott a közelben levő takarmányraktárra is. A segítségre siető emberek telefonozni akartak Belényesre, de megdöbbenve vették észre, hogy a telefontörök el vannak vágva. Magukra voltak hagyva tizenhat kilométernyire az erdő mélyében. Az égő istállóknak a megkötött lovakat már égette a tűz. Nem lehetett hozzájuk férni s csak nagy erőfeszítés árán menthették ki tizenkét lovat az épület egyik szárnyából. A telep alkalmazottai már mitsem tehettek. De tarthattak a gyújtogatók támadásától, erre vallott, hogy a telefontöröket elvágta. Sietve odahagyták hát a telepet. A hatalmas istállóban huszonkét ló szeszedett már ekkor a lehulló parázstenger alatt. A lovasok végül is segítséget hoztak a fotelepről s hajnalban megkezdtek a tűz elvágását. Hatalmas gyűrűt írtanak most a telep köré, amelyet földszénzel határolnak. Ezen nem hatol aztán át a tűz. A munka javában folyik s remélhetőleg elfojtja a nagy apparátussal a tüzet. A gyújtogatók eddig ismeretlenek. Minden jel arra mutat azonban, hogy fenesi emberek vetették üszköt a rengetegbe. A Baiersdorf-cég ugyanis nemrégiben iparvasutat épített és a fakihasználási munkálatok termékek szállítását bérbeadta Vitkorovics Herman szénváraival vállalkozónak, aki a szállítást lövészettel bonyolítja le. Ez a változás elvette a fenesiektől a fa fuvarozását, amibe nem tudtak beletörődni. Többször meg is fizették Vitkorovicsnak, hogy felgyújtják a vasutját. Ezt a tervéket úgy látszik, most hajtották végre. A belényesi csendőrség most serényen vallatja a gyanuba keveredett falut.

Elhunyt negyvennyolcas.

ÓBAROK. A múlt év utolsó napján kísérték örök nyugalomra Zuber Antal földbirtokost, aki a szabadságharcban mint alezredes vett részt Görgey oldalán. Az egykori derék katona 92 évet élt és halálát végegyengülés okozta. A Zuber-család régi köznemes eredetű és egykor nagy szerepet játszott Komárom megye közeletében, miután igen sok előkelő családdal tartott rokonságot. Zuber Antal már évek óta visszavonult minden tevékenységtől, de általános tisztelet környezte, amely most temetésén is meghatónan nyilvánult meg.

Gyilkosság.

POROSKO. Ungmegye. A községhez tartozó majorkaj falurészhez vezető uton vérbefagyva találták Hotra Mihályt, szül. Males Julist. Fején több halálos seb tárogott, ruhája megtépett volt és csupa mervér. A nyomozás folyamán megállapította a csendőrség, hogy a szerencsétlen asszony férjével ment haza a gyilkosság idején Poroskóról a Majorka tanyára. Eleinte velük volt Zoluciska Péter és neje, szintén Majorkán lakó házaspár is, azonban mikor Hotráné az urával civődésbe elegyedett, elhagyták a veszekedő házaspárt.

Hotráné ugyanis még vissza akart térni a koresnába, ahol előbb pálinkázta az urával együtt, a férj azonban ellentmondott. Ezen veszték össze. Hogy mint történt a rémes eset, azt csak sejtetni lehet, mert Hotra tagad és azt állítja: oly részeg volt, hogy semmire sem emlékezik. A saját ruháján látható vérfoltokról azt mondja, hogy azok orra vérvetésétől támadtak. A törvényszéki boncolást a nagybereznai járásbíróság kiküldötte ejtette meg.

Egy püspök az alkohol ellen.

ROZSNYÓ. Sipeki Balás Lajos rozsnói püspök egyházmegyéje papságához igen figyelemreméltó körlevelet intézett, amelyben felhívja őket, hogy figyelmeztessék híveiket az alkohol káros és romboló hatására. A szociális érzésű és gondolkodású püspök élénk színekkel festi az alkohol pusztító hatását, főleg a munkásosztályban, melynek megmentésére első sorban az egyház hívatótt. Adatokkal bizonyítja, hogy Magyarországon 1900-ban 160 millió liter szesz fogyasztottak s ez a mennyiség azóta folyton emelkedik. Psychologusok és elmegyógyászok állításával bizonyítja, hogy az elmehajót 20 százaléka közvetlen oka és más 35 százaléka együttálló oka az alkohol. Az alkoholizmus okait kimutatva, megjelöli a püspök a védekezés eszközeit is és közös munkára szólítja fel az államot és társadalmat, hogy mentse meg a népet a pusztító veszedelemtől, az alkoholtól.

Német léghajó kalandja magyar földön.

SOPRON. Kapuvártól minap hajnalban négy órakor az erdő fái hatalmas sárga színű léghajó akadt meg, a melynek utasai csak nagynehezen tudták a nagy sötétségben és dermesztő hidegben a fákról lemászni. A léggömb utasai újév előtt való napon szálltak fel Berlin mellett a katonai léghajóra. A benne ülők Stricke porosz hadnagy és egy fiatal ember. Teljes 36 órát töltöttek a levegőben, hó és szélviharban. A léghajót, amely német czimerrel és zászlóval van ellátva, még nem tudták kiszabadítani, de utasainak nem történt komolyabb baja. A léghajósok báró Berg Miksa kapuvári földbirtokosnál találtak vendégszerető háza. Szíves fogadtatásban volt részük és tiszteletükre a bárócsalád estebédet adott, amelyre hivatalosok voltak a hatóságok fejei is.

AGYONVERT HARAMIA.

Rablógyilkosság a vasuti postán.

Januárius 5-iki kelettel írják hazulról:

Vasárnap a kora reggeli órákban rémes rablógyilkosság híre terjedt el Székesfehérvár városában és örüsi megdöbbenést keltett mindenfelé. Az áldozat egy négygyermekes családapa, akit hivatalos működése közben ért utól szörnyű végzete. De meglakolt gaz téteért a gyilkos is, mert a gyilkosság színhelyén agyonverték. A vakmerő rablógyilkosság, melynek még két másik sebesültje is van, a székesfehérvári pályaudvaron történt vasárnapra virradó éjszakán.

A székesfehérvári pályaudvaron van az állomás főépülettel kapcsolatban a második számú postahivatal, ahol éjjelnappal állandóan teljesítenek szolgálatakat. Szombat este 8 órakor Kiss Zoltán 39 éves postasegédellenőr és Schmidt Ferenc 22 éves postasegéd-tiszt vették át a szolgálatait hivatalnok-társaiktól. Velük voltak Berényi István és Szajkó József postaszolgák. A postahivatal, mely az állomásépület keleti szárnyában a fedett csarnokon kívül fekszik, három kis helyiségből áll. A pályaudvarra nyíló ajtón keresztül a raktárhelyiségbe lehet jutni, innen egy ajtó vezet a hivatalos helyiségbe, ahol Morze-féle táviró-géppel dolgoznak. Ebből a helyiségből nyílik egy kis fülke, amelynek egy vaságy és egy álló íróasztal az egész butorzata. Ebből a fülkéből egy ajtó nyílik az utcára. Ezen az ajtón keresztül, mely éjjelre vasrolóval van elzárva, juthat be a közönség nappal a postahivatalba. A gyilkosság a posta hivatalos helyiségében történt, míg a gyilkost a kis fülkében verték agyon, ahová rettenetes küzdelem közben eljutottak.

Kévéssel éjfél 12 óra előtt reendes időben rohogott be a székesfehérvári állomásra a Budapest felől jövő személyvonat, mely rendszerint nagy postaszállítványt szokott hozni magával. A

vonatot a két postaszolga és Schmidt Ferenc segédtiszt várták. A csomagokat és két pénzeszközöt kézikocsira rakták és beszállították a hivatalba. Itt aztán mintegy másfélórás munkát ad a személyzetnek az érkezett szállítványok osztályozása és irányítása. Eppen elkészültek a munkával, amikor mind a négyen lepihentek, mert hajnali félöt óráig nincs dolguk, csak akkor érkezik be Nagykanizsa felől a postavonat, mely újabb munkát ad a postásoknak. A két szolga a raktárhelyiségben pihent le, Schmidt Ferenc a hivatalos helyiségben kifeszített vaságyra dőlt és Kiss Zoltán a legelső fülkében szunyadt el. Hajnali félkettő volt, amikor Berényi István szolga éppen bezárni készült a pályaudvarra nyíló ajtót, amikor hirtelen egy marczona alak lépett azon be. Félárcán sárga bőrálaréz volt és állan fekete szőrből készült felesatolható álszakállt viselt. A haramia tetőtől-talpig fel volt fegyverkezve: vállán egy lovassági karabély, kezében hatalmas 12 milliméteres revolvert szorongatott, melyet nekiszegzett a megrémült szolgának. A haramia oldalán még két revolver függött. A szolga rákiáltott a belépőre:

— Mit akar itt?!

— Hallgass! Egy szót se! — kiáltotta a gonosztevő, — mert meghalsz. Péntz ide, ha kedves az életed.

Berényi befelé menekült a hivatalos helyiségbe, ahova akkor már a másik szolga, Szabó József is befutott.

— Rablók! — kiáltotta Berényi többször. A zajra előbb Schmidt riadt fel és befutott a fülkébe, aztán Kiss Zoltán ugrott ki az ágyból, hova kevés előbb ruhástól együtt dült le.

— Ide a pénzt mind, mert meghalok! — kiáltotta a haramia, aki válláról levette fegyverét és maga elé helyezte az asztalra.

A két tisztviselő nem ellenkezett. Schmidt kinyitotta a vasrolóval lezárt szekrényt, ahol a pénzesleveleket őrzik és 23 darab pénzeslevél, melyek mindössze 58.600 koronával voltak megerhelve, odatette a rabló elé. A rabló erre leakasztott a válláról egy nagy bőrtarisnyát, amelyet a csendőrök viselnek és átadta Kissnek, hogy rakja bele a pénzesleveleket. Kiss ellenkezés nélkül teljesítette a rabló kívánságát, aki ezalatt odaszólt Kissnek:

— Hiába is ellenkeztek, mert az egész hivatalt körülverték társaim, innen senki fia el nem menekülhet. Ne gondoljátok, hogy olyan vagyok, mint az újpesti rabló.

Mikor Kiss Zoltán berakta a pénzesleveleket, a rabló a gazdag zsákmányt tartalmazó táskát a nyakába akasztotta és rákiáltott Schmidtre:

— Most nyisd ki a Wertheim-szekrényt.

— Azt nem lehet, — felelte a tisztviselő — mert ellenzárral van ellátva s csak egyik kulcs van nálam. A rablót a válasz úgy látszik, megnyugtatta, mert nem kérte többé a kassza kinyitását.

Majd hirtelen a rabló minden szó nélkül a lövésre mindig készen tartott revolverével Kiss Zoltánra lépett. A golyó a szerencsétlen embert homlokán találta és hangos jankajáltással összerokkadt. A golyó azonnal megölte. Mindezt oly gyorsan történt, hogy gondolni sem lehetett a védekezésre. A másik három ember rémülten menekült a belső fülkébe, ahova a rabló követte őket, miközben háromszor utánuk lépett. Schmidt az ágy alá rejtőzött, a két szolga az ablakmélyedésbe húzódt meg.

Ekkor Berényi szolgában felülkerkedett az életösztön. — Egy életem, egy halálom! — kiáltotta s hirtelen le-guggolva, fejfel nekiment a haramiának. Abban a pillanatban ismét lövés dördült el s a golyó Berényi jobbvállát furta keresztül. A lövés oly közelről történt, hogy a ruhája tüzet fogott. Berényi visszanyerve lélekjelenlétét, mint egy megsebzett vad, iszonyu erővel rohant támadójára, aki megtántorodva, hanyattvágódott a nyitott vaságyon. Ezt az alkalmat felhasználva a másik szolga, Szajkó József, segítségére sietett társának. Most már ketten fejtették ki elkeseredett küzdelmet a rablóval, aki eközben egy kisebb revolverrel még három lövést tett a szolgákra. A lövések egyike Berényi szolgát a balvállán is megsebezte. A rettenetes dulakodás percekig tartott, miközben mindannyian a földön fetregve a fülkébe jutottak. Itt sikerült Szajkónak a rabló kezéből kicsavarni a na-

gyobbik revolvert, melyel aztán Szajkó többször fejbesújtotta a haramiát. Majd még több ütést is mért a rabló fejére, úgy hogy annak egész agyveleje kiöccsant s ott nyomban meghalt. A hivatalos helyiség és a fülke rettenetes káoszba fordult a halálközdelemnek. Elöl véreben holtan fekszik Kiss Zoltán hivatalnok, benn a fülkében a gyilkos összerokkolt, véres holtteteme fekszik arca borulva a földön. Köröskörű a falak, az ablakok vérel vannak befelecsendezve. A lövések nyomai is ott láthatók a falakon és ablakon. Egyik golyó az ágy alá elrejtőzött Schmidt hivatalnok karját surolta és könnyebb sebet ejtett rajta.

A két szolga és Schmidt hivatalnok, aki most már előkerült rejtékhelyéről, halálra váltan, tanárestalanul álltak egy darabig, kimenni nem mertek, mert attól féltek, hogy a haramiának tényleg felfegyverkezett büntőrsai vannak. Végre Schmidtnek fügyes ötlete támadt. A Morze-féle táviró gépen a budapesti központi táviróhivatalba vészelt adott és jelentette, hogy rablógyilkosság történt a postahivatalban, egyben kérte, hogy értesítsék a székesfehérvári állomásfőnökséget, ahol még a vérengzésről mit sem tudnak, pedig alig ötven lépésnyire van a tett helyétől. A budapesti táviró-központ azonnal továbbította a rémes értesítést a székesfehérvári állomásnak, ahonnan Adler Lajos forgalmi tiszt nyomban nyolcz vasuti munkással a postahivatalba sietett. Rémes látvány tárult a belépők elé. Csak ezután érteftették a rendőrséget és a mentőket. Hajnali félhárom órakor érkezett meg Simon Sándor helyettes rendőrfőkapitány, Bierbauer Viktor dr. városi tiszt főorvos, Liszt Ferenc rendőrbiztos és több rendőr. Kévéssel utóbb érkezett Sárkány Ferenc vizsgálóbíró is és Rostahegy János postafelügyelő, a székesfehérvári postahivatal vezetője. A főorvos mindenkéltt konstataulta, hogy Kiss Zoltán ellenőr és az addig ismeretlen rablógyilkos halott. Majd bekötözték a súlyosan sebesült Berényi István sebeit, akik a mentők a Szent György-kórházba szállították.

Azután kezdetét vette a vizsgálat. Megállapították, hogy a pénz egy krajczárig megerült. A bőrtáska még ott volt a pénzeslevelekkel együtt az agyonvert gyilkos vállán. Megvizsgálták a haramia hulláját, de eleinte senki sem ismert rá. Ruhája zsebeiben sem találtak semmi írást, amelyből kiletét meglehetett volna állapítani. Simon Sándor rendőrfőkapitány több jeltől nyomban azt következtette, hogy a kegyetlen rablógyilkosságot ugyanaz követte el, aki másfél évvel ezelőtt Gullner Gyula, Pest vármegye főispánjának tejeskocsistát, Bolnár Jánost világos nappal Pötölle határában meggyilkolta és kirabolta. Az a Manlicher-karabély ugyanis, amelyet a haramia magával hozott, ugyanolyan löveggel volt megtöltve, mint amilyen löveget a pötöllei rablógyilkosság színhelyén annak idején találtak. Hosszas vizsgálódás után Simon főkapitány felismerte a halott haramiát. — Ez Kern István, a javítóintézet szolgálója, — mondta a körülállónak. Erre többen szintén Kernt ismerték fel benne. Reggeli fél óra lehetett, mikor Simon Sándor főkapitány

egy rendőrt küldött le a közeli javítóintézetbe, megtudandó, hogy Kern ott-hon van-e. A rendőr azzal tért vissza, hogy a javítóintézet kapusa szerint Kern István ottthon van. — Láttá Kern? — kérdezte a főkapitány a rendőrtől. — Nem. — No hát menjen vissza és nézze meg, hogy valóban a lakásán van-e? A rendőr most már bement a javítóintézetbe, a szolga lakására, ahol sötét szobában teljesen felöltözödvé találta Kern István feleségét. Az ágyban 10 esztendő leánykája aludt. A rendőr megkérdezte az asszonytól, hogy hol van a férje, mire ő azt felelte rá, hogy most ment ki a fakarítást elvégezni. A szolgát azonban sehoh sem találták. A rendőr erre kocsin a gyilkosság helyére vitte az asszonyt. Mikor megmutatták neki a halottat, megrémült s dadogva mondta:

— Ez az én uram, igen! — és sirni kezdett.

Most már minden kétséget kizárva meg volt állapítva, hogy a szörnyű rablógyilkosságot Kern István, a székesfehérvári kir. javítóintézet szolgálója követte el. Az asszony a hozzá intézett kérdésekre oly ellentmondó feleleteket adott, hogy Simon Sándor rendőrfőkapitány fogva tartotta, mert alapos gyanu merült fel ellene, hogy neki kellett tudnia férje gonosz szándékáról. Simon rendőrfőkapitány kiszállt a javítóintézetbe, ahol Mészáros Sándor javítóintézeti igazgató és Demeter Gyula családfelejtővel házkutatást tartott Kern szolga lakásán. Itt meglepő leletre bukkantak. Találtak mintegy tizenhat db különféle finom művi fegyvert, különböző szerkezetű revolvereket és tömördek töltényt, közte sok Manlicher-löveget. Találtak továbbá párisi, londoni és berlini fegyverkereskedő-cégek árjegyzékeit és leveleit, a melyekből megállapították, hogy fegyverkezletét külföldön szerezte be. A vizsgálat megállapította, hogy a pötöllei rablógyilkosságot senki más nem követte el, mint Kern István. Kern ugyanis jó ismeretségben volt a meggyilkolt tejeskocsissal, akivel naponta a postán szokott találkozni. A tejeskocsist, mint ismeretes, Manlicher-gegyverrel lőtték agyon, még pedig ugyanazon fegyverrel, amelyet a mostani gyilkossághoz is magával vitt. Megerősíti e feltevést az is, hogy Kern a pötöllei gyilkosság idejében szabadságon volt, tehát a déli órákban való hiánya nem tünhetett fel senkinek. Kern, aki valamikor csendőr volt, 1899-ben került a székesfehérvári javítóintézet szolgálólatába. Városszerzte ismert alak volt, akinek illedelmes modora, szolgálatkészsége nem sejtette senkivel benne a gonosztevőt. Gyanu merült fel arra nézve is, hogy nyolcz évvel ezelőtt ő gyilkolta meg és rabolta ki a csákvári postakocsist a Bicskére vezető országúton.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyarúsítók egyikének. Főkirodák: Whartomban, Alphán, Franklin Furnacen és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

TÖKE: 100.000 dollár. FELESLEG: 500.000 dollár.
Elnök Sand. B. Price. Aleln. I. L. Peck. Pénzt. H. C. Shafer. Hely. pénzt. Jas. Blair Jr.
Scranton Savings Bank
120 és 122 WYOMING AVENUE, — — — SCRANTON, Pa.
Alapított 1867-ben. Alapított 1867-ben.
ÉSZAKKELETI PENNSYLVANIAI LEGRÉGBIBB TAKAREKPÉNZTÁRA
Ez a bank elősegíti az embert a takarékoskodásban.
Kamatokat januárius 1-én és július elsején kifizeti.
BETÉTEK ELFOGADÁSÁRA SZOMBAT ESTE HÉT ÓRÁTÓL NYOLCIG NYITVA VAN.

SZABÓ LAJOS postamester
GHROME, N. J. ÉS VIDÉKE
EGYÉDÜLI MAGYAR KÖZJEGYZŐJE. HAJÓ- ÉS VASUTI JEGYEK TÖRVÉNYES ÜGYNÖKE.
Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett Money Orderen szállítok, hol \$10.000 évadk van letéve. Minden réam bizott törvényes ügyeket a legzaksszerűben elvégzek. Tanácsot és utbaigazítást ingyen adok. CZIM:
L O U I S S Z A B Ó, Uchrome, N. J.

PRÁGER JÓZSEF
Főiroda: 280 BROADWAY, NEW YORK. Fiókiroda: 238 E., 14-K UTCZA, II-K emelet, ahol naponta esti hat órától kezdve található.
ELVALLAL BÁRMILY PERES ÜGYET MÉLTÁNYOS ÁRAK MELLETT.

LIVIO FŐHADNAGY.

Irta: Pekár Gyula. — Regény két kötetben. —

[Huszadik folytatás.]

— Add ide, édes fiam, Péter, ugy sem tudok én már tovább élni, — könyörgött Forintosnak, összekulcsolva a kezét. Egészen meg volt haborodva.

— Nem adom oda, főhadnagy udam, — mondá továbbra is rendületlenül a legény, közben féltékeny simogatta durva tenyerével zsiros nadrágja térdét.

— Nem adod ide? Ejnye, Forintos... fiam... te se... szeretsz engemet... Nem szeretted engem... senki... csak... ő, ő meg... meghalt...

Livio egy halomba esett össze a vízbe és konyakba ázott padlón s aztán elhallgatott. Pillanat múlva már harszuskat és mélyeket lélegzett. Elaludt.

Forintos Péter egy darabig még ott maradt fárasztó szobor ülésében a kanyarban, de aztán egy sóhajjal körültekintve, hogy mennyi takarítani való lesz itt a szobában, felkelt. Szó nélkül felkapta izmos karjaiba urát s lefektette az ágyba.

Aztán visszament a szalomba s még egyszer elkáromkodva magát a tenger romboláson, amit az urak elkövettek a szobában, elgondolta, hogy is veszett fejszének a nyelve, — hát kiitta az asztalon maradt pálinkát. Nem tehetett róla, de igen szerette a szesz italokat.

Livio régi órája a kandalló parkányán akkor ütötte el a tizenkettőt. Forintos Péter már kissé mámoros lehetett. Elméje lassan mozgott: végre észbe jött: hisz Szilveszter estéje van! Felemelte azt a nagy vizes poharat, melybe összeöntötte a konyak, charente, absinth és némi vörösbort maradványát s esodálokzott.

— Hát senki se kocoztint velem?... Gyere, komám, kölyök-újszandó, kocoztint velem... Magam csak nem íhatok, mert hisz ökor iszik magában... Éljen az újszandó!

Másnap délután Livio sápadtan, mint a halál, robgott egy fiakkerban a Nagymező-utca... maga se tudta, hányadik száma alá. Onnan temetik Lolát...

Kétségbeesett, részeg alma alatt némileg pihent, de ébredése aztán rettenetes volt. Nem tudott egy szót se szólni. Most látta csak teljes mértékben, hogy mennyire szereti ezt a démoni fekete leányt.

A kocsi megállt. — Ez az a ház? — mormogá Livio mintegy lázas álomban s kinézett az ablakon.

— Igen, az, — mondá a kocsis határozottan s szédítő pálinka-áramát lehelt be a kinyitott ajtón.

— De még se lehet a', — mormogá tovább Livio. — Hol vannak a temető-kocsik?... Hisz nem áll itt a kapu előtt egy lélek sem.

Pedig ez volt az a magas, szép, háromemeletes ház, melynek második emeletén ötablakos utcái lakása volt Lolának. Oh, hisz Livio jól ismerte azokat a második emeleti ablakokat... Ott, a negyediklen akart egyszer kingerani Lola. Felnézett rájuk, semmi különös se látszott rajtuk...

— Elkéstem, — mormogá, — tán jobb is, nem tudtam volna a temetést végignézni...

S majdnem minden gondolat nélkül, teljes elrompultságban lassan ballagott fel a lépcsőn.

Közben találkozott a jól ismert ház-mesterrel, kit azonban így nappali fényben alig ismert meg, — aztán a ház-mesterével, — de szökött előlük, nehogy valamit bizonyosan megtudjon, mielőtt felért volna. — Felér: becsenget: a régi szobaleány nyitja ki az ajtó: Livio ránéz... Semmi, semmi jel...

— De, az Istenért, kicsoda irtózatos dolog történt itt? — ordítá Livio.

A szobaleány ismerte a főhadnagyt s látván, hogy haragszik, szó nélkül tnt el a mellékszoba tuniszfűgönyei mögött. Livio úgy érezte, mintha málna-zsír vaskalapáscsokkal porlyozták volna az agyában. Hevesen nyitott be az ebédlőbe: senki; kétségbeesetten fordult be a boudoirba s ott aztán mintha legyökerezett volna a lába, ámulva állott meg a küszöbön.

A nagy szoba vörhenyes-kékes félhomályában, elmosódva uszott a mennyezetes ágy fehér függönyvitorlája; a másik, sátorszerűleg felezicizomozott

sarokban pedig egy nagy tigrisbőrön egészen hátrahúzódva, valami fantasztikus keleti pongyolában ült, mint egy másik tigris: Lola. Szemei hidegen, gnyosan tapadtak Livióra.

— Na, főhadnagy ur, — kacagott a fekete leány, — eljöttünk hát a Lola temetésére?

Livio még mindig mintegy megháborodva állott a küszöbön.

— Megjédted, mi? — kacagott az ördögi teremtés és végigkuszva a tigrisbőrön, a fejére fekdűt — s a füleit simogatva, vad szenvedéllyel nézett a főhadnagra. — No, ne busulj, nem haltam meg, — ha nem hiszed, gyere, csokolj meg...

Fekete virágos, aranysárga pongyolája szinte átlátszó szövettel csábosan rajzolta ki pompás alakját.

Livio még mindig nem hitt a szemének. Imbolyogva támaszkodott az ajtónak.

— De, Lola, az Istenért... — Mit az Istenért... — mondá ciznikusan Lola, felkénykölvve a tigrisbőrre és fekete selyemharisnyás lábával dobolta az alacsony keretében, — hát őssz-vesztünk; mindketten egyformán makacsok és dacosok vagyunk; tudtam, hogy te ugy se jösz el hozzám, hát gondoltam, hogy így valahogy csak el tudlak csalni magamhoz... Nos? Jer ide; kezelt csokolni...

Livio arcán örvénygő mosoly játszódtott. Lassan, a homlokát simogatva, indult el a gonosz leány felé.

— Csak közelebb, méltóságos kamarás ur! — mormogá Lola. — Ugy ni! ott most térdeljen le!... — kiáltá féltédelve a tigrisbőrön s összefonva a karjait. Ördögien mosolygott.

Livio három lépésnyire a tigris fejétől letérdelt a szőnyegre. Nem volt semmi akarata: a fájdalommal összefagyott lelke valami kimerült kéjes örömeztelen engedett fel. Tehetetlenül várta a leány parancsait.

— Na, barátom! — kiáltá Lola, szája elé emelve mutatónujját — fogd magad ezután tisztességesen viselni!

— Fogom, — mormogá Livio összehörve.

— Nem fogsz ezután az én dolgaimba avatkozni, — nem fogsz meglepni, s csak akkor jösz el hozzám, amikor én megengedem?

— Amikor te megengeded, — ismétlé gépiesen a hipnotizált ember az utolsó szavakat.

— Nem fogsz utánam leskelődni? — folytató Lola kérlelhetetlenül, nagy örömmel találva áldozata kínzásában. Két ragyogó gyűrűs kezét a tigris szájába tette és annak hegyes fogaival játszott.

— Nem fogok, — mormogá a főhadnagy, lesütve a szemét.

— Mindezt meg fogod tartani és... szeretni fogsz engem?

— Igen... — Livio féltékeny, mint egy iskolásgyerek, pillantott fel rá.

— És most, — mormogá kéjesen kinyújtóva Lola s diadalmasan nézte végig a térdeplő huszártisztet, — s most jer, édes Livio! — mormogá a temető-kocsik?... Hisz nem áll itt a kapu előtt egy lélek sem.

Pedig ez volt az a magas, szép, háromemeletes ház, melynek második emeletén ötablakos utcái lakása volt Lolának. Oh, hisz Livio jól ismerte azokat a második emeleti ablakokat... Ott, a negyediklen akart egyszer kingerani Lola. Felnézett rájuk, semmi különös se látszott rajtuk...

— Elkéstem, — mormogá, — tán jobb is, nem tudtam volna a temetést végignézni...

S majdnem minden gondolat nélkül, teljes elrompultságban lassan ballagott fel a lépcsőn.

Közben találkozott a jól ismert ház-mesterrel, kit azonban így nappali fényben alig ismert meg, — aztán a ház-mesterével, — de szökött előlük, nehogy valamit bizonyosan megtudjon, mielőtt felért volna. — Felér: becsenget: a régi szobaleány nyitja ki az ajtó: Livio ránéz... Semmi, semmi jel...

— De, az Istenért, kicsoda irtózatos dolog történt itt? — ordítá Livio.

A szobaleány ismerte a főhadnagyt s látván, hogy haragszik, szó nélkül tnt el a mellékszoba tuniszfűgönyei mögött. Livio úgy érezte, mintha málna-zsír vaskalapáscsokkal porlyozták volna az agyában. Hevesen nyitott be az ebédlőbe: senki; kétségbeesetten fordult be a boudoirba s ott aztán mintha legyökerezett volna a lába, ámulva állott meg a küszöbön.

A nagy szoba vörhenyes-kékes félhomályában, elmosódva uszott a mennyezetes ágy fehér függönyvitorlája; a másik, sátorszerűleg felezicizomozott

összemart, megvert kutya húzódtott a függöny ránczai közé. De az ördögös leány utána ugrott s össze-vissza karmolta arcját, fejét, nyakát...

— Hát nem megmondtam, te nyomorult, — ordítá dühében, — hogy nem tőrök semmiféle szemrehányást... Ki innen, el a szemem elől... többet be ne merd ide tenni a lábadat!...

Lola habosan lengő bajadér pongyolában felugrott s a csengőhöz futva, megrántotta azt. A sunyképű markos inas bejött.

— Schani, dobja ki a főhadnagy urat.

— Az inas közönyös arcczal, nyugodtan maradt a helyén s csak a mennyezettel nézte.

Lolát felbőszítette ez a közönyösség; vastag, közönséges hangon ordított rá: — Nem hallottad? Hozz egy pohár vizet a méltóságos urnak!...

Az inas kiment.

Lola pillanatig ott állt még a helyén, de aztán nyilván elszégyelte magát s a körmet kezdte piszkálni. Majd közönyösen vállat vont, a tőrök asztalkához lépett s egy cigarettára gyújtott. Később hirtelen megfordult...

— Livio, nem akarsz egy cigarettát? — kérde.

Livio nagynehezen feltápaszkodott s szó nélkül ragyujtott. Majd tőprengve kezdett fel s alá sétálni a szobában. Lola ki ismét a tigrisbőrre ült, éber figyelemmel kísérte minden mozdulatát. Livio arca lassankint felvette öntelt és mokány kifejezést s éppen a méltatlankodó boszúságot akarta magára ölteni, mikor Lola egyszerre a nyakába ugrott. Olvadó, simulékony teste a linge pongyolával szenvedélyesen folyt körül a huszár sujtásos atilláját. Livio lerogyott a szőnyegre, — a leány mellére térdelt s pillanatra mély, halálos gyűlölettel néztek egymás szemébe. Aztán ajkaiak lassankint közeledtek s egymást irtó gyűlöletük egy épp olyan foku, szenvedélyes, szerelmes csókban olvadt fel...

Nem szóltak egy szót sem, — nagyon szerették egymást azzal a halálos, mély szerelemmel, mely oly annyira hasonlít a gyűlölethez...

IV.

Lolának egy éves szerződése volt egy dalesarnoknál Pesten: Livio, miután most már nem tudott nélküle élni, eleinte hosszabb szabadságot kért, de aztán ennek a leteltével nagybátyja, egy a hadügyminisztériumban alkalmazott generális közbenjárásával, a gendarmérie-kurzus tanárává nevezteté ki magát Pestre. Így hát mindig Lola mellett lehetett.

Az első hónap kibékülésük után paradicsomi boldogságban telt el. Livio valósággal elmarta a Lola körül ólálkodó gavallérokat s mióta aztán egy ismert fővárosi donjuánt kegyetlenül öszszeszevágott, egy zsidó urat pedig, ki szinte mázsaszámra hordta az ékszereket a szeretője után, keményen elvert a lovaglópálcájával, — kicsit békében is hagyták őket. — Livio minden este ott volt a dalesarnokban egy külön állandó páholyban s mikor a Lola száma jött, éneke alatt folyton idegesen nézett körül s éber figyelemmel kísérte, hogy kik gyönyörködnek leginkább Lolájában.

Ezeket aztán halálosan gyűlölte s szemmel tartotta... Az igazgató kezdett már görbe szemmel nézni az igazgató főhadnagra s később, ha csak lehetett, nem adatot páholyt neki. Elrontja az egész üzletemet, — mormogá a bérkocsisképű, otromba ur, — hiába; az olyan chansonnète-énekesnő, aki szerelmes, tökéletesen elromlik, — a művészetet csak a változatos élet emeli... mi, Veilchenzweig? A karmester, ki épp akkor irt egy „Lola” című gyönyörű keringőt, megvakarta halántékfűrtéinek a helyét s igenlőleg bólintott.

De Livio igen boldog volt, — a legboldogabb tán egész életében. Alig ismert magára — valósággal elkabult attól az üde szerelmi érzelmvilágtól, mely hervadt lelkében most egyszerre kinyílt. Azon kapta magát rajta, hogy boldog mosolylyal ébred fel reggelente, úgy mint gyerekkorában; — de leginkább azon csodálkozott, hogy semmi más nő nem érdekli. Amint reggelentki gyalog bement a Károly-kaszárnyába s a pipiske-mód pihegő varóleányok igéző szemekkel pislantottak dallás alakja felé, csak közönyösen nézett végig rajtuk, legfeljebb csupa sajnálatból mosolygott kicsit rájuk. Egész lénye megenyhült, megszédült: Livio híres volt kegyetlen szigorúságáról, s ime most a gendarmérie-kurzus rettegő legénysége csodálkozóssal tapasztalta, hogy a félelmes főhadnagy még egyikőjüket se verte meg. Pedig Livio a szolgálathal nagyon goromba tudott lenni; egyszer már három hétre be volt csukva, amiért egy kaplárnak a bokáját átütötte sarkantyújával. — A délután aztán többnyire Lolával töltötte. Lola végigheveredett a tigrisbőrön, cigarettázott s úgy tett, mintha nem ügyelne Livióra, pedig minden gondolatát figyelemmel kísérte. Livio a földre ült s nála szokatlan nyugalommal nézett ki az ablakon a februári téli világra. Keveset, ugyszólván semmit se beszéltek egymással, tán nem is tudtak volna... Elég volt nekik az, hogy egymás mellett érezték magukat.

És esodálatos, szinte természetellenes érzelmi vércsend állott be e két zabolázatlan vérmérsékletű lény között, úgy mint nagy viharok közepette is vannak perczeig tartó tökéletes nyugalmi időszakok, mikor tán az egyforma erős ellentétes áramok találkozása folytán jön létre esend... Most újból s szinte egyszerre kitörő szenvedélyekkel, valósággal hipnotizáltak egymást. Lola, ez a vad, tigristermesztői leány, egész megszédült, kedvessé lett. A két szerelmes szinte nem ismert egymásra, se magára. Gyakran, mikor órákhosszat heverték egymás mellett a keretben szótlanul, egyszerre, szinte egy gondolatban néztek egymásra.

[Folytatása következik.]

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókirodák: Whartonban, Alphon, Franklin Furnace és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

Dr. Wm. Julian FOGVOROS 186 S. BROAD STREET, TRENTON, N. J. Található a. e. 9-től este 8 óráig. Forduljon tekintéért jóállást vállal. Luterstate Phone 1024. bizalommal dr. Julianhoz. Gondos fogműté

HUNFALVY HUGÓ Hites ügyvéd és jogtanácsos, — közjegyzői hivatal. — Iroda a főpostával szemben. 231 BROADWAY New York City.

RIZSÁK JÁNOS passaicai pénzküldő budapesti irodája VII., KIRÁLY-UTCA 103 szám alatt van. Irodavezető: RIZSÁK MIHALY.

Pres.: Joseph Soisson. Cashier: E. R. Floto. THE YOUGH NATIONAL BANK of CONNELSVILLE, Pa. Ez a nemzeti bank minden betét után 4 százalékat fizet. A connelsvillei és környékbeli magyarság figyelmébe ajánljuk.

RIZSÁK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE 127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J. PENZI a legpontosabban és leghatékonyabban küld az Északra. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője. MINDENNEMÜ közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzultációs hitelesítetnek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el. REAM BIZOTT ÜGYEKBE pontosan és lelkiismeretesen járok el. AZ UTASOKAT SZEMÉLYESEN ELKISEREM a hajóhoz. UTBAIGAZITÁST, fevilágosítást és tanácsot INGYEN adok. FIOKÜZLETEK: ALPHA, N. J. WHARTON, N. J. FRANKLIN FURNACE, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeknek nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéjából.

NEW YORK ÁLLAM.

KNAUTH, NACHOD és KÜHNE, 15 William street, New York.

KISS EMIL, 194 Second Ave., New York. Tíz év óta fennáll.

NEMETH JANOS, 457 Washington street, New York.

ROSETT MORITZ, 197 Stanton Street, New York. Alapított 1879-ben. Pénzküldések és hajójegyárúsítás. Fiókirodák: 145 Montgomery street, Jersey City, N. J., 447 State street, Perth Amboy, N. J., 22 N. Main street, Wilkesbarre, Pa., 147 Federal street, Youngstown, O.

SCHWABACH MAGYAR BANKHÁZA, 1431-1 Avenue, a 74-ik utca közelében. Pénzküldéseket gyorsan és biztosan eszközöl. Hajójegyeket minden vonalra árúsít. Közjegyzői okiratokat kiállít és hitelesít. Bankárok, hajójegy- és vasuti, ügyvédi- és közjegyzői iroda. Kölcsönkönyvtár.

PENNSYLVANIA ÁLLAM.

B. HENDLER, successor to A. HENDLER SON & Co., Cassandra. Pénzküldemények Magyarországba és Európába bármely részbe olcsón, gyorsan és biztonságosan. Hajójegyek az összes vonalokon az északába schol olcsóbban nem kaphatók.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Minersville. Alapítóke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyereséget \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

RÓTH JÓZSEF és FIAI, a Monongahela-völgynek legrégebbi bankháza, saját épületben, ötödik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport. Pénzküldés az ó-házába gyorsan, pontosan s legolcsóbb árformával. Hajójegyárulás az összes vonalakra a legolcsóbb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakszerűen kiállítanak és a konzultációs hitelesítést beszerzik. Czim: Jos. Roth and Sons.

HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. Duquesnei Magyar Amerikai Takaréktársulat, Duquesne. Alapítóke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legrégebbi bankháza egyik s az egyedüli magyar államlag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesei magyarok. Fizet két százalékos csekkszámlára, 4 százalékos betét-számlára. Pénzküldés, hajójegyárulás és közjegyzői iroda.

KLEIN JAKAB, magyar bank- és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburgh. Megbízható pénzküldő és hajójegyárúsító. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyeknek elintézését.

KAIL G. ARPAD, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Leechburg. Összes tőke \$450,000.00. Bankbetétek elfogad. Pénzküldés és hajójegyárulás.

SCRANTON SAVINGS BANK, Scranton, 120-122 Wyoming Ave. Tőke 100,000 dollár. Főlöleg 500,000 dollár. Északkelet-Pennsylvania legidősebb takarékpénztára.

OHIO ÁLLAM.

PAPP MIKLÓS, 3929 Lorain Ave., Cleveland, O. Államlag engedélyezett hajójegy-, pénzküldő és közjegyzői iroda.

PERCEL LAJOS, 532-534 Pearl street, Cleveland. MOSKOVITZ J. D., 1441 W. Dakota st., Dayton. Közjegyzői iroda. A hajótársaságok törvényes ügynöke. Pénzküldés a világ minden részébe jóállás mellett, olcsón és gyorsan.

WISCONSIN ÁLLAM.

MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Kereskedelmi és Takarékbank, Kenosha. Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyket minden vonalra. Pénzeket elküldi a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM.

RIZSÁK JÁNOS, 128 Second street, Passaic. Pénzküldés és hajójegyek. Bármilyen okiratokat elkészít.

JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha. Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.

WARADY LAJOS, 449 S. Broad St., Trenton. Pénzküldés és hajójegyüzlete. Házak, telkek vétele és eladása.

ELSŐ NEMZETI BANK

FIRST NATIONAL BANK MINERSVILLE, PA. Alapított 1864-ben. Schuylkill-County legöregebb nemzeti bankja.

Alapítóke ..... \$50,000.00 Tartalékalap és szét nem osztott nyereséget 75,000.00 Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekkszámlán vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti. Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy póstaútalvány útján eszközöl.

A MAGYAR NÉPLELEK.

Irta: Hadik János görf.

A „Posti Napló”-ból vesszük át ezt a felette érdekes cikket:

Állami létünk második évezredének kezdetén oly nagy kérdések követelnek megoldást, mintha az egész új évezred alapjait most kellene leraknunk. Czen-trifugális törvényeket, melyek nemzeti és állami egységünk ezereves abroncsát tördelik, kell visszavernünk, félrevezetett tömegeket kell helyes gazdasági politikával, a demokratikus haladás érvényesítésével, erélyes és céltudatos kormányzattal nemcsak az összesség, hanem saját érdekükben is a nemzeti fejlődés érdekében meggyerni. Vulkánikus erővel feltörő gazdasági problémákkal kell megbirkóznunk. Majd minden téren az elkorhadott pillérek erecsége és ropogása közt kell az egyensúlyt fentartanunk. És ugyanakkor a törvényhozás legelső és főfeladata a választógyűlés legelső feladatára fektetett kiterjesztése.

A legnagyobb szerencsétlenség és valóságos istenesapása volna a nemzet-re nézve, ha éppen a legfontosabb kérdések és legéletbevágóbb feladatok körül mozogva forrongtatnánk, mint a sötét láthatáron a villámterhes fehér jég-felhők, úgy történne reánk azok az áramlatok, melyek a vallási béke megvárásával kulturharcot idézhetnének elő.

A kulturharc azért a legveszedelmesebb, mert mindenkit magával ragad és csatasorba hív. Messziről jövő és messzemenő hatalmi számításoknak, az egységes állam és a nemzeti egység ellen irányuló törekvéseknek kedvezne csak ez a kulturharc. Mert jó alkalom lenne arra, hogy részben megosztassanak, részben paralizáltassanak és nagy-részként egymással szembeállítsanak azok az erők, melyeknek teljességére van szüksége a magyar nemzetnek, hogy a felhalmozódott nagy kérdéseket és az életbevágó reformokat megoldhassa. És semmisen bizonyosabb, mint az, hogy egy ilyen korszakból sohasem alakulhatna ki alkotmányos konszolidáció, e nélkül pedig a magyar nemzet állami önállóságát meg nem erősítheti.

Ezelőtt harminczöt évvel, életének alkonyán Deák Ferencz egy közeledő kulturharczól féltette nemzetét és látnoki szemekkel a multba és a jövőbe pillantva, emelte fel szavát. Deák Ferencz szavai az utóbbi időben mások által is lettek idézve, de nem mindig a felekezeti béke szolgálatában. Az idézet csak arra szorított, hogy a vallási harcok terén „nemcsak a fegyveres háboru, hanem a szóval és tollal folytatott háboruk is veszélyesek”. De ugyancsak kor más is mondott Deák Ferencz-nak, hogy a nyilatkozatban, melyet nem szabad eszünkön idézni. Deák nyilatkozata így szól:

„Ha a vallási háboru fanatizmusból ered és fanatizmussal vitetik, káros és veszélyes, de az olyan vallási háboru — mert nemcsak fegyverrel lehet háboru viselni, igen gonoszak azok is, melyek tollal és tanácskozási termekben vitetnek — oly vallási háboru, mely hit, vallási buzgóság nélkül magánérdek és politikai célokból vitetik, még veszedelmesebb és amellett utálatos is. Ettől óhajtom megmenteni országunkat, jogaink, alkotmányos állásunk feláldozása nélkül. És, hogy ezt tehes-sük, mindenekelőtt gondoskodnunk kell fegyverekről, melyeket az ilyen háboru esetén használhassunk a magunk védelmére.”

És melyek azok a fegyverek, melyekre Deák Ferencz gondolt? Ugyanazon fegyverek azok, melyekkel őseink a vallásszabadság és felekezeti egyenjogúságért sikraszálltak s minden ilyen harcban nemcsak a vallásfelekezetek szabadságát és jogait védelmezték meg, hanem az ország alkotmányának biztosítását is mindenkor megerősítették.

Él-e még ez a szellem a magyar nemzet lelkében? Én azt remélem, hogy nem halt ki és nem is fog kihalni soha. Az a történelem, mely oly példákat mutat fel, mint a Pázmány Péteré, aki a leghesebb viták és teritések után Rákóczi Györggyel vezetett egy hajótán s akiről a nagy történetíró, Szalay László azt jegyezte fel, hogy még önála is: „a vallási vakbuzgóság hátrált a nemzeti eszme szentsége elől” — az olyan történelem nem mehet feledésbe. A magyar génusz nem ismeri sem a felekezeti türelmetlenséget, sem a gyűlölködő vallási üldözést. Magyarorszá-

gon — az ősi pogány hithez való ragaszkodást kivéve — vallási háboruk a néplelekből kifolyólag nem kezdtek. De még az ősi pogány hithez való ragaszkodásért támadt néplázadásoknak sem voltak kizárólag vallási motívumai. Mert hiszen a keresztény vallás behozatalával a keresztény királyság nemcsak az ősi vallást, hanem az ősi alkotmányt, a választott vértől független törzsfőnökök és törzsek hatalmát is eltörölte. Hogy azonban a magyar néplelek még az ősi pogány hit idején sem ismerte a vallási üldözéseket, bizonyítja az, hogy magában a honfoglaló táborban is különböző vallású rokonelemek verődtek össze s hogy mindazok a különböző vallásúak, akiket a hódítók az országban a meghódított népek közt találtak, békén maradtak és soha sem háborítva, sem üldözve nem voltak.

A magyar királyok egynemelyikét olykor rákényszerítették a külföldi vallásnak, hogy üldözzék a nem keresztény vallásukat. II. Endrének egyházi átok súlya alatt kellett eltiltania, hogy a keresztények közt egyrésztől és a szaraczenök és zsidók közt másrésztől házasságok köthessenek. De IV. Béla teljesen ellenkező szellemű dekrétumot adott ki 1251-ben. Amidőn Nagy Lajos egy európai áramlat kényszerére alatt kiutasította az országból a zsidóságot — míg ugyanakkor Francia- és Németországban nemcsak fosztogatták, hanem gyilkolták is a zsidókat — Magyarországon még a kiutasítás idejében sem bántották sem életüket, sem vagyonukat. És később a reformáció után felszított protestánsüldözéseknek is mi lett az eredményük? Az, hogy Magyarországon még a katolikusok is kardot rántottak a protestánsok védelmére.

Amilyen nagy szerencsétlenség hozhatna tehát Magyarországra éppen a mai viszonyok közt a vallási békének megvárása, annyira kell és lehet bíz-nunk a magyar néplelek egészséges ösztöneiben és az ősi hagyományok erejében.

A FOGADÁS.

Egy képviselőválasztás története.

Az egyik budapesti lapban olvassuk:

Hogy milyenek lesznek a választások, ha életbelép az új választói törvény: erről beszélgettek a képviselőház folyosóján.

A téma kapcsán régi jó vesztegetési-történetek kerültek felelevenítésre és valaki elmondotta ezt a históriát.

A hőse a történetnek állítólag egyike a legbuzgóbb koalíciós mamelukoknak, bár mielőtt képviselőnek választották, az elhunyt szabadelvű párt szeke-rét tolta. Abban a kerületben, ahol megválasztották, husz év óta egy embertől függ a képviselőválasztás. Azt választják meg képviselőnek, akit ez a főkortes pártfogol és ez a hatalmas ember pártfogásainak köszönheti házáat, birtokát, lovát, kocsiját.

De kifelé adja az intakt, korrekt, megvesztegethetetlen és csak az elveit küzdő politikust. Olyan feltékeny vigyáz a látszatra, hogy egyszer egy képviselőjelöltet, aki nyíltan kínált neki pénzt, úgy elagyabugyált, hogy az két hétig feküdt a kórházban.

Amikor történetünk hőse, aki azelőtt soh'se volt képviselő, felkereste, a helyi nagyhatalmasság kereken kijelentette neki:

— Az én támogatásomra a doktor ur ne számíton!

A doktor ur, akit a főkortes jelleméről jóelőre kitérően informáltak, erre busan felelt:

— Nahát akkor nem is próbálkozom. Utazom vissza Pestre.

A főkortes szerénykedett:

— Hiszen azért megpróbálhatja a doktor ur. Nem muszáj mindjárt szaladni.

— Ha ön nem támogat, biztosan tudom, hogy megbukom a választáson. Olyan biztosan tudom ezt, hogy fogad-ni mernek rá bármily összegbe!

— Hogy mondja a doktor ur? Fogadni merne? Igazán? Nem rossz... És mennyibe fogadna?

— Mondjuk: nyolczvanezer koroná-ba.

A főkortes feléje nyújtotta a jobbke-zét:

— Csapjon bele, doktor ur! Én tar-tom a fogadást!

A doktor természetesen elvesztette a fogadást és elnyerte a választáson a ke-rület mandátumát.

Minden kis hirdetés TIZ szög — 25 cent. — Minden további azé 2 cent. Kis hirdetések előre fizetendőek.

KIS HIRDETÉSEK

KISHIRDETÉSEKET elfogad a „Bevándorló” minden úgynöke és a kiadóhivatal: 227 East 13 street, New York.

EGYHÁZI ÉRTESÍTÉS. A new yorki 14-k utca és 2-k Avenue sarkán levő ref. egyház lelkésze HARSANYI LASZLÓ. Istenültisztelt minden vasárnap d. e. 11 órakor. Lelkészlak: 210—2-k Avenue.

MAGYAR EV. REFORMATUS P. EGYHÁZ New Brunswick, N. J. Templom: Boston Avenue és Hamilton Street sarkán. Istenültisztelték sorrendje: Vasárnap délelőtt 10 órakor és este 7 1/2 órakor. Lelkész: Tiszt. HAMBORSZKY N. B. PÁL, magyar ev. ref. p. lelkész. 15 Prespeet Street. Telephone: 418—J.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajógyárosítók egyikének. Pénzküldő: Wharntonban, Alphon, Franklin Furnacen és South Bethlehem. Pénzküldő: 127SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kerjen árjegyzéket.

KISS MIHÁLY kovácsmester elvállal mindennemű javításokat kocsikon, lóvasalást. Minden ebbe a szakmába vágó munkát pontosan és gyorsan teljesít. Üzlethelyiség Bridgeport, Conn., a Bostwick és Cherry street sarkán. Jan. 25.

The Friedman Print 215 BOWERY — NEW YORK. Elvállalja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Kitérően felszerelt magyar nyomda. — Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

„Magyar Gazda.”

ÚJ FOLYÓIRAT AZ AMERIKAI MAGYARSÁG SZÁMÁRA.

Egyik multheti számunkban tettünk közzé egy elszomorító amerikai népszámlálást. Azokat számlálták meg, akiket a munka ölt meg a lefolyt esztendőben. Sok, nagyon sok volt a magyar áldozat is. A bányá, a gyár, a kohó csak ezer veszély közt adja meg a magyar embernek a mindennapi kenyeret. Gondoskodni kell tehát oly foglalkozásról, amely megadja a mindennapi kenyeret az élet veszélyeztetése nélkül.

Ilyen foglalkozás a magyar ember ös-foglalkozása: a földművelés.

Az Egyesült Államokban az ipar nagymérvű fejlesztése körül elhanyagolták a földművelést. S épp ez az oka, hogy ma holnap a földművelés lesz Amerikában a legjövődelmesebb foglalkozás.

Hogy az amerikai magyarságot a földművelés gyakorlásában elősegítsük, egy mezőgazdasági folyóiratot fogunk kiadni, amely havonta 36 oldalnyi terjedelemben fog megjelenni és felvilágosítást fog adni mindenre nézve, ami a földműveléshez tartozik.

A havi folyóirat ára egész évre egy dollár.

Azok, akik ezt a folyóiratot, amelynek megjelenését a „Bevándorló”-ban legközelebb közzé fogjuk tenni, megrendelni óhajtják, töltsék ki az alábbi szelvényt, vágják ki és küldjék be hozzánk erre a címre: „A Bevándorló”, 327 East 13 street, New York.

„MAGYAR GAZDA” 327 East 13 St., New York. Ezennel megrendelem egész évre a Magyar Gazda havi folyóiratot s csatolok ide egy dollárt. Név: Utca: Város: Allam: Postaboa:

HÁZAI PERES ÜGYEKET, valamint fordításokat, okiratok megszerzését és megszerkesztését, hitelesítésetek és katonai-ügyeket gyorsan és pontosan elvégző Makray Aladár, 327 E. 13 street, New York City.

250,000.00 ALLAMI BIZTOSÍTÁS Joseph Major Myers pénzküldő irodát Főnök: PHILLIPSBURG, N. J. Pénzküldő: ALPHA, N. J. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzküldés az ó-házba: a legbiztonságos és legelőnyösebb szállítás. Mindenfélle hazai peres ügyeket, valamint konzuli kitérítéseket közzé. Egyedüli közjegyző Phillipsburg és környékén. Személyes felvilágosítást kapnak.

FORDÍTÁS. Ugy törvényes iratok, mint bizonyítványok és magánlevelek magyarról angolra, vagy nemetről angolra, avagy mindkét nyelvből magyarrá való fordítása végett forduljon levélben TÜRÖK JÓZSEF 408 Caxton Building, Cleveland, O.

A NAP A magyar utazási szanatórium, Magyarországon a legelőnyösebb és legkényelmesebb naplaja. Felelős szerkesztője: Braun Sándor. Politikai főmunkatársai: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kalmár Antal. A NAP a 45-as számú legkisebb katonája a a 67-es politikai legkisebb katonájához. A NAP nemcsak a legkényelmesebb lap, de a LEGOLCSÓBB IS. Előfizetés: Amerika területére egész évre \$5.— Félévre \$3.— Negyedévre \$2.— Munkatársaságokat közszolgálati küld: A NAP kiadóhivatala: Budapest, VIII. ker., Rökk Seliárd-u. 9. sz.

Ha nem beszél angolul és ha akarna tudni, akkor küldje be a nevét és pontos címét Mandel Ernőnek 6 majd felvilágosítást fog küldeni, hogyan lehet megtanulni három hónap alatt. — Tandij 2 dollár havonta. 61 AVENUE A, — NEW YORK, N. Y.

MAGYAROK! HNFITÁRSÁK! Ha azt akarjátok, hogy pénzetek TIZ nap alatt az ó-házba érjen, vagy ha a legjobb hajókra a legolcsóbb áron akartok hajójegyet vásárolni, forduljatok Németh János v. császári és királyi konzuli ügyvivőhöz. Ő a legelső magyar bank Amerikában, pontos, lelkiismeretes, tehát a legmegbízhatóbb. Címe: JOHN NÉMETH, ELADÓ egy kitérő forgalmu vendéglő New Brunswick. Tudakozódhatni ezen a címen: 5 Easton Ave., NEW BRUNSWICK, N. J.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG ALAKULT 1906. FEBRUÁR 27-ÉN, CLEVELAND, OHIO. A Szövetség célja: Az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekük védelme. Ösztályok alakulhatnak Amerika minden magyar lakta helyén. Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabályokért a titkári hivatalhoz: 515 SUPERIOR BUILDING, CLEVELAND, O.

Old Vienna Restaurant Co. 115 LENOX AVENUE, NEW YORK. URBACH S. elnök, RUDNER S. manager. Elsőrangú magyar konyha. — Kitérő italok. — Czigányzene.

AKI ANGOLUL TUD, BOLDOG JÖVŐT ALAPÍTHAT MAGANAK AMERIKÁBAN. KI NE RENDELNÉ MEG TEHÁT AZ Angol-Magyar Tanító és Iskolája című szabadalmazott és pótolhatatlan tankönyvet? Most, midőn a tömeges megrendelés folytán a könyv máris a második kiadásban jelent meg, a szerző minden honfitárs számára lehetővé akarja tenni az angol nyelv elsajátítását s leszállította a könyvet. EGY DOLLÁRRA. A számos megrendelő hírlapilag nyilvánította a háláját, ami a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy ebből a könyvből és CSAKIS ebből a könyvből tanulhatja meg minden magyar ember TANÍTÓ ÉS ISKOLA NÉLKÜL 50 lecczén át az amerikai helyes kiejtésű angol nyelvet minden sajtósággal együtt BESZÉDBEN, IRÁSBAN és OLVASÁSBAN. A könyv megismerteti továbbá a tanulókat a honosítási törvényekkel, a pénznemekkel, a mértékekkel, a postaforgalommal, a levelezéssel és címzéssel, az államok számával, területével, lakosaikkal, fővárosaikkal, az eddigi elnökökkel, a függetlenségi nyilatkozattal, angol hirdetésekkel, a világegyetemen létező tárgyak szótárával, a tárgyalási beszédformákkal, bölcs közmondásokkal, a gabzmerő óra kiszámításával és sok más hasznos tudnivalóval. Ugy kezdőknek, valamint azoknak, akik tökéletesebbek akarnak lenni az angol nyelvben, a könyv nélkülözhetetlen. Aki megrendeli a könyvet és nincsen vele megélégedve, visszakapja a pénzt, HA NYOLCZ NAPON BELÜL VISSZAKÜLDI A KÖNYVET. EGY DOLLÁR BEKÜLDENDŐ EZEN CÍMRE: ISIDOR BRAUN 2554 East 43rd Street, Cleveland, O. E CZIMEN LÉTEZŐ ISKOLÁBAN TANULOK NAPONTA FELVETNEK.

MAGYAR JOGVÉDŐ EGYESÜLET :::: betegsegelyző ösztályal. (HUNGARIAN PROTECTIVE SOCIETY) Pittsburg, Pa. — Alapított 1905-ben. — Igazgatósági gyűléseit tartja minden hónapban saját helyiségében: 433 Fourth Ave., Pittsburg, Pa. Elnök: Öhegyi János, t. elnök Király E. József, alelnök Henyey Béla, pénztárnok Barna György, b. s. ösztály pénztárnoka Horváth János, titkár Pogány Béla, p. ú. titkár Szabó Miklós, főjegyző J. A. Metz és W. Clyde Grubbs, magyar ügyész és kös-jegyző Dobó István, orvos dr. Király L. Bé-la, ellenőrök Kovács Rudolf, Stagner János, Igazgatók Pittsburgban Ostroliczky MI-hály, Horváth János, Magyar András, Wil-loban Pogány Ferencz, Connelville és vidéken Kolleszár István. Travesky és vidéken Kránitz Kálmán. Flemingpark és Pittokban Kuruc Vendel. Bruceton és vi-dekén Kánya Gábor. MekeesRockaban He-nyey Béla és Szabó Miklós. McKeesportban Kánya György. Traugoben Lengyel János. Ambridgeben Szabó János. Irvinben Bokodi István. Dunkirben Simon József. New Brightonban Göröcs Kálmán és Józsa Isák. Duquesneban Golya András. Kolo-zsi József és Drága János. Castlean (Castle Shannon) Báthory István. Leachburgban Sol-tész János. Rileben Mitró János. Preston, Burdinen és vidéken Géci Imre. Pricedalen Krajnák András. Coal Bluff-Shire Oakson Herspold István. Whitsetten Zohon Zsig-mond. Coal-Center és vidéken Katona Menyhért. Wickhavenben Szabados István. W. Leisenringen Elek András. Uniontown-ban Matulay Zoltán. Lyndonban Dobó László. Expediten Szunyogh Ferencz. Vintondalen Olesányi Lajos. Blackburnon Sári Antal. Adelaiden Mihók György. Leisenringen S. Vily János. Star Junctionban Köles István.

THE STAR BOOK BINDING CO., Aisóvárosi üzlet: 153 East 4 street NEW YORK. Elvállal minden e szakmába vágó munkát. — JUTANYOS ÁRAK. —

RANKINI I. M. MÜK. ÉS ÖNK. KÖR. — Alakult 1907. január hó 8-án. — Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján. Elnök: Horváth János. Jegyző: Horváth La-jos. Pénztárnok: Bukurov Dusan. Pénzügyi titkár: Burik András. Rendező: Sztrányai Rezső.

18 éve fennálló banküzlet PEARL JOZSEF, bankháza FŐÜZLET: 319 East 3rd Street. FÜKÜZLET: 801 E. 3rd St., Oak cor. SOUTH BETHLEHEM, PA. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzküldeményeket a vilá-g minden részébe legelőnyösebben és legbiztonságban küld. Bármily peres ügyet, úgy óhazal, mint itteal dolgo-kat elintéz. Közjegyzői okiratokat tör-vényesen hitelesít. Utbalgazatásokat ingyen ad.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG ALAKULT 1906. FEBRUÁR 27-ÉN, CLEVELAND, OHIO. A Szövetség célja: Az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekük védelme. Ösztályok alakulhatnak Amerika minden magyar lakta helyén. Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabályokért a titkári hivatalhoz: 515 SUPERIOR BUILDING, CLEVELAND, O.

Old Vienna Restaurant Co. 115 LENOX AVENUE, NEW YORK. URBACH S. elnök, RUDNER S. manager. Elsőrangú magyar konyha. — Kitérő italok. — Czigányzene.

AKI ANGOLUL TUD, BOLDOG JÖVŐT ALAPÍTHAT MAGANAK AMERIKÁBAN. KI NE RENDELNÉ MEG TEHÁT AZ Angol-Magyar Tanító és Iskolája című szabadalmazott és pótolhatatlan tankönyvet? Most, midőn a tömeges megrendelés folytán a könyv máris a második kiadásban jelent meg, a szerző minden honfitárs számára lehetővé akarja tenni az angol nyelv elsajátítását s leszállította a könyvet. EGY DOLLÁRRA. A számos megrendelő hírlapilag nyilvánította a háláját, ami a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy ebből a könyvből és CSAKIS ebből a könyvből tanulhatja meg minden magyar ember TANÍTÓ ÉS ISKOLA NÉLKÜL 50 lecczén át az amerikai helyes kiejtésű angol nyelvet minden sajtósággal együtt BESZÉDBEN, IRÁSBAN és OLVASÁSBAN. A könyv megismerteti továbbá a tanulókat a honosítási törvényekkel, a pénznemekkel, a mértékekkel, a postaforgalommal, a levelezéssel és címzéssel, az államok számával, területével, lakosaikkal, fővárosaikkal, az eddigi elnökökkel, a függetlenségi nyilatkozattal, angol hirdetésekkel, a világegyetemen létező tárgyak szótárával, a tárgyalási beszédformákkal, bölcs közmondásokkal, a gabzmerő óra kiszámításával és sok más hasznos tudnivalóval. Ugy kezdőknek, valamint azoknak, akik tökéletesebbek akarnak lenni az angol nyelvben, a könyv nélkülözhetetlen. Aki megrendeli a könyvet és nincsen vele megélégedve, visszakapja a pénzt, HA NYOLCZ NAPON BELÜL VISSZAKÜLDI A KÖNYVET. EGY DOLLÁR BEKÜLDENDŐ EZEN CÍMRE: ISIDOR BRAUN 2554 East 43rd Street, Cleveland, O. E CZIMEN LÉTEZŐ ISKOLÁBAN TANULOK NAPONTA FELVETNEK.